

Conferința națională

Dreptul românesc la 100 de ani de la Marea Unire

22-23 noiembrie 2018
București, România

Facultatea de Drept a Universității din București

S timați participanți la Conferința „Dreptul românesc la 100 de ani de la Marea Unire”,

Facultatea de Drept a Universității din București a organizat această manifestare științifică de excepție pentru a marca aniversarea unui moment astral al istoriei poporului român: Unirea acestuia în granițele istorice și naturale, la data de 1 Decembrie 1918, efect al geniului politic și patriotismului Regelui Ferdinand Întregitorul și ale Reginei Maria, ale clasei politice din epocă și urmare a eroismului oștirii române, care – împreună – au dus la nașterea României Mari!

Lucrările conferinței sunt menite să analizeze evoluția dreptului românesc în ultimul secol, subliniind nu numai contribuția sa la constituirea statului român modern, ci și caracteristicile sale actuale, în contextul integrării în Uniunea Europeană.

Ca un arc peste timp, participanții la această conferință provin din toate provinciile istorice ale României Mari: cadre didactice de la Facultățile de Drept din Hexagon (Facultățile de Drept ale Universității din București, Universității „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca, Universității din Craiova, Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, Universității „Lucian Blaga” din Sibiu și Universității de Vest din Timișoara), precum și de la Facultatea de Drept a Universității de Stat din Moldova – Chișinău și de la Facultatea de Drept a Universității din Cernăuți.

Nu pot decât să salut participarea la această conferință a studenților Facultăților de Drept din Hexagon, care au înțeles să se asocieze omagiului pe care, împreună, îl aducem Centenarului Marii Uniri și juriștilor care au marcat, timp de un secol, dezvoltarea dreptului românesc.

În final, eu, împreună cu toți colegii mei, vă mulțumim tuturor pentru efortul de a ne reuni și de a sărbători, totodată, împlinirea – pe data de 25 noiembrie – a 159 de ani de la înființarea Facultății de Drept a Universității din București, acest locaș închinat culturii juridice și statornicirii spiritului de dreptate, care – împreună cu instituțiile din care proveniți – s-a împletit cu istoria patriei noastre din ultimul secol!

Flavius A. Baias

Decan

Facultatea de Drept

Universitatea din București

PROGRAM

22 noiembrie 2018

08.30-09.00 înscrierea participanților

SESIUNE COMUNĂ **Deschiderea conferinței**

Aula Magna

Moderator - **Flavius A. BAIAS**,
Decanul Facultății de Drept a Universității din București

09.00-09.05 **Mircea DUMITRU**

Rector al Universității din București

09.05-09.10 **Flavius A. BAIAS**

Decan al Facultății de Drept a Universității din București

09.10-09.15 **Violeta COJOCARU**

Decan interimar al Facultății de Drept a Universității de
Stat din Republica Moldova

09.15-09.20 **Florin STRETEANU**

Decan al Facultății de Drept a Universității Babeș-Bolyai
din Cluj-Napoca

09.20-09.25 **Sevastian CERCEL**

Decan al Facultății de Drept a Universității din Craiova

09.25-09.30 **Septimiu Vasile PANAINTE**

Decan al Facultății de Drept a Universității Alexandru
Ioan Cuza din Iași

09.30-09.35 **Daiana VESMAȘ**

Decan al Facultății de Drept a Universității Lucian Blaga
din Sibiu

09.35-09.40 **Lucian BERCEA**

Decan al Facultății de Drept a Universității de Vest din
Timișoara

09.40-10.30 *coffee break*

22 noiembrie 2018

SECȚIUNEA 1

PANEL 1

Drept Public

Sala Petre Antonescu

Moderator – Dan Claudiu DĂNIȘOR, Universitatea din Craiova

- 10.30-10.50 **Marius BĂLAN**
Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași *Continuitate și ruptură în evoluția constituțională a României. Elemente de drept constituțional nescris*
- 10.50-11.10 **Ștefan DEACONU**
Universitatea din București *Importanța Constituției în stat*
- 11.10-11.30 **Lucian BOJIN**
Universitatea de Vest, Timișoara *O analiză a „radicalizării” practicilor constituționale din România*
- 11.30-11.50 **Cătălin VOICULESCU**
Universitatea din Craiova *Nereguli și fraude cu fonduri europene*
- 11.50-12.10 discuții
- 12.10-13.30 *prânz*

13.30-14.30

LANSARE DE CARTE

Aula Magna

Istoria juridică a viței-de-vie și a vinului la români

Autor: Horia Vladimir Ursu

Editura Baroque Books & Arts

vor prezenta - prof. Valeriu Stoica, prof. Vlad Nistor, prof. Flavius Baias

PANEL 5

Drept Public

Sala Petre Antonescu

Moderator – Marius BĂLAN, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași

- 14.30-14.50 **Dan Claudiu DĂNIȘOR**
Universitatea din Craiova *Unirea și fetișizarea structurii unitare a statului*
- 14.50-15.10 **Valentin CONSTANTIN**
Universitatea de Vest, Timișoara *De ce sunt preferabili la Curtea Constituțională profesorii de drept judecătorilor de drept comun?*
- 15.10-15.30 **Raluca BERCEA**
Universitatea de Vest, Timișoara *Dialogul între judecători. Cazul particular al primei trimiteri preliminare a Curții Constituționale a României*

- 15.30-15.50 **Roxana IONESCU**
NNDKP *Dreptul mediului: de la definirea ca ramură de drept distinctă la recunoașterea ca pilon al dezvoltării durabile sustenabile*
- 15.50-16.10 discuții
- 15.50-16.30 *coffee break*

PANEL 9

Drept Public

Sala Petre Antonescu

Moderator – Ștefan DEACONU, Universitatea din București

- 16.30-16.50 **Dana TOFAN**
Universitatea din București *Trecutul, prezentul și viitorul Dreptului administrativ românesc. Unele reflecții*
- 16.50-17.10 **Cristian CLIPA**
Universitatea de Vest, Timișoara *Empirism și conceptualism în dreptul administrativ român. Ce ne-au adus ultimii 100 de ani?*
- 17.10-17.30 **Răzvan Horațiu RADU**
Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași *Inițiativa cetățenească europeană. Studii de caz.*
- 17.30-17.50 **Simina TĂNĂSESCU, Bianca GUȚAN**
Universitatea din București / Universitatea Lucian Blaga din Sibiu *Modificări formale și informale ale Constituției României*
- 17.50-18.10 discuții

23 noiembrie 2018

PANEL 14

Drept Public

Sala Petre Antonescu

Moderator – Dana TOFAN, Universitatea din București

- 09.00-09.20 **Ioana Maria COSTEA**
Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași *Instituții tradiționale în dinamici contemporane: prescripția extinctivă în materie de TVA*
- 09.20-09.40 **Oleg TELEVCA**
Universitatea de Stat din Moldova *Evoluția instituției „Finanțe publice locale” după Marea Unire din 1918 pe teritoriul Basarabiei*
- 09.40-10.00 **Cristina ONET**
Universitatea Lucian Blaga din Sibiu *Exploatarea și valorificarea resurselor naturale ale subsolului în România*
- 10.00-10.20 **Daiana VESMAȘ**
Universitatea Lucian Blaga din Sibiu *Parteneriatul public-privat – aspecte actuale*
- 10.20-10.40 discuții

10.40-11.30 *coffee break*

11.30-12.30

LANSARE DE CARTE

Aula Magna

In honorem Valeriu STOICA.

Drepturi, libertăți și puteri la începutul mileniului al III-lea

Editori coordonatori: prof. univ. dr. Marian Nicolae, conf. univ. dr. Radu Rizoiu, asist. univ. dr. Laura Toma-Dăuceanu

Editura Universul Juridic

PANEL 18

Drept Public

Sala Petre Antonescu

Moderator – Ioana Maria COSTEA, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași

12.30-12.50 **Carmen MOLDOVAN**

Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași

Dreptul de azil în dreptul internațional. Considerații teoretice și practice

12.50-13.10 **Carmen Gina ACHIMESCU**

Universitatea din București

De la teoria naționalităților la dreptul popoarelor la autodeterminare

13.10-13.30 **Mihaela Augustina DUMITRAȘCU, Oana Mihaela SALOMIA**

Universitatea din București

Lobby și transparență în cadrul Uniunii Europene

13.30-13.50 discuții

13.50-15.30 *prânz*

PANEL 22

Drept Public

Sala Petre Antonescu

Moderator – Carmen Gina ACHIMESCU, Universitatea din București

15.30-15.50 **Ion GĂLEA**

Universitatea din București

Statul de drept, o normă emergentă la nivelul dreptului internațional

15.50-16.10 **Dmitro KOSTYA, Liudmyla KOSTYA**

Universitatea Națională din Cernăuți, Ucraina

Mediating Tax Disputes: Chimera or Practical Possibility?

16.10-16.30 **Maria-Cristina PETRE**

Universitatea din București

Scurtă incursiune în problematica obligațiilor operatorilor care introduc pe piață lemn și produse din lemn

16.30-16.50 discuții

22 noiembrie 2018

SECȚIUNEA 2

PANEL 2

Teoria și istoria dreptului

Sala Constantin Dissescu

Moderator – Sergiu BĂIEȘU, Universitatea de Stat din Moldova

- 10.30-10.50 **Dan Andrei POPESCU**
Universitatea Babeș-Bolyai Cluj-Napoca *Patria ca și concept juridic*
- 10.50-11.10 **Adriana ALMĂȘAN**
Universitatea din București *100 de ani de limbaj juridic românesc*
- 11.10-11.30 **Dana DIACONU**
Universitatea de Vest, Timișoara *Ce este național în dreptul românesc?*
- 11.30-11.50 **Andrei NEGRU, Rodica CIOBANU**
Universitatea de Stat din Moldova *Interferențe românești în fundamentarea filosofiei și teoriei dreptului*
- 11.50-12.10 discuții
- 12.10-13.30 *prânz*

13.30-14.30

LANSARE DE CARTE

Aula Magna

Istoria juridică a viței-de-vie și a vinului la români

Autor: Horia Vladimir Ursu

Editura Baroque Books & Arts

vor prezenta - prof. Valeriu Stoica, prof. Vlad Nistor, prof. Flavius Baias

PANEL 6

Teoria și istoria dreptului

Sala Constantin Dissescu

Moderator – Dan Andrei POPESCU, Universitatea Babeș-Bolyai Cluj-Napoca

- 14.30-14.50 **Sergiu BĂIEȘU**
Universitatea de Stat din Moldova *Evoluția dreptului civil pe teritoriul Basarabiei în perioada 1812-2018*
- 14.50-15.10 **Sevastian CERCEL**
Universitatea din Craiova *Unificarea legislativă în România: opinii doctrinare, soluții normative în perioada interbelică*
- 15.10-15.30 **Edmond Gabriel OLTEANU**
Universitatea din Craiova *Reglementarea proprietății intelectuale în România interbelică*
- 15.30-15.50 discuții

15.50-16.30 *coffee break*

PANEL 10

Teoria și istoria dreptului

Sala Constantin Dissescu

Moderator – Flavius A. BAIAS, Universitatea din București

16.30-16.50 **Elena ARAMĂ**

Universitatea de Stat din Moldova

Încercări de reorganizare a justiției basarabene la începutul anului 1918

16.50-17.10 **Paul George BUTA**

Mușat și Asociații

Istoria protecției numelui comercial în România

17.10-17.30 **Monica Florentina POPA**

Universitatea din București

Disciplina teoria generală a dreptului la 100 de ani de la Marea Unire – premise și provocări

17.30-17.50 discuții

23 noiembrie 2018

PANEL 15

Teoria și istoria dreptului

Sala Constantin Dissescu

Moderator – Sevastian CERCEL, Universitatea din Craiova

09.00-09.20 **Florentin ȚUCA**

Țuca Zbârcea și Asociații

Criza actuală a limbajului politic și juridic

09.20-09.40 **George Liviu GÎRLEȘTEANU**

Universitatea din Craiova

Un secol de parlamentarism în România

09.40-10.00 **Sebastian RĂDULEȚU**

Universitatea din Craiova

Protecția proprietății prin intermediul controlului constituționalității în perioada interbelică

10.00-10.20 discuții

10.20-11.30 *coffee break*

11.30-12.30

LANSARE DE CARTE

Aula Magna

In honorem Valeriu STOICA.

Drepturi, libertăți și puteri la începutul mileniului al III-lea

Editori coordonatori: prof. univ. dr. Marian Nicolae, conf. univ. dr. Radu Rizoiu, asist. univ. dr. Laura Toma-Dăuceanu

Editura Universul Juridic

PANEL 19

Teoria și istoria dreptului

Sala Constantin Dissescu

Moderator – Edmond Gabriel OLTEANU, Universitatea din Craiova

12.30-12.50 **Ion TORONCIUC**

Universitatea din Cernăuți

Evoluția educației și a științei juridice în Bucovina în perioada interbelică

12.50-13.10 **Flavius A. BAIAS, Constantin PINTILIE**

Universitatea din București

Evoluția învățământului juridic românesc în cei 100 de ani de la Marea Unire

13.10-13.30 **Alin SPERIUSI-VLAD, Violeta STRATAN**

Universitatea de Vest, Timișoara

Evoluția regulilor de soluționare a conflictelor juridice în sistemul de drept românesc

13.30-13.50 discuții

13.50-15.30 *prânz*

22 noiembrie 2018

SECȚIUNEA 3

PANEL 3

Drept Privat

Sala Constantin Stoicescu

Moderator – Lucian BERCEA, Universitatea de Vest, Timișoara

- 10.30-10.50 **Valeriu STOICA**
Universitatea din București
Dreptul material la acțiune în materia drepturilor reale principale
- 10.50-11.10 **Șerban DIACONESCU**
Universitatea Babeș-Bolyai Cluj-Napoca
Funcțiile analizei de proporționalitate la apărarea drepturilor nepatrimoniale
- 11.10-11.30 **Liviu Bogdan CIUCĂ**
UNNPR
Profesia de notar în contextul evoluției dreptului românesc la 100 de ani de la Marea Unire
- 11.30-11.50 **Ioana FLOREA**
Universitatea Lucian Blaga din Sibiu
Legislație și jurisprudență europeană relevantă în privința rolului asociațiilor de consumatori în apărarea drepturilor și intereselor legitime ale consumatorilor
- 11.50-12.10 **Marius HAROSA**
Universitatea Babeș-Bolyai Cluj-Napoca
Instituția administrării bunurilor altuia și aplicarea sa în dreptul român
- 12.10-12.30 discuții
- 12.30-13.30 *prânz*
- 13.30-14.30

LANSARE DE CARTE

Aula Magna

Istoria juridică a viței-de-vie și a vinului la români

Autor: Horia Vladimir Ursu

Editura Baroque Books & Arts

vor prezenta - prof. Valeriu Stoica, prof. Vlad Nistor, prof. Flavius Baias

PANEL 7

Drept Privat

Sala Constantin Stoicescu

Moderator – Marius HAROSA, Universitatea Babeș-Bolyai Cluj-Napoca

- 14.30-14.50 **Ionuț Florin POPA**
Universitatea Babeș-Bolyai Cluj-Napoca *Constituționalizarea dreptului privat*
- 14.50-15.10 **Marian NICOLAE**
Universitatea din București *Curtea Constituțională și recursul în casație*
- 15.10-15.30 **Florin MANGU**
Universitatea de Vest, Timișoara *Diluția răspunderii civile pentru fapta proprie prin asigurarea de răspundere civilă*
- 15.30-15.50 **Mircea BOB**
Universitatea Babeș-Bolyai Cluj-Napoca *După 100 de ani: mai avem nevoie de rezervă succesorală?*
- 15.50-16.10 discuții
- 16.10-16.30 *coffee break*

PANEL 11

Drept Privat

Sala Constantin Stoicescu

Moderator – Ionuț Florin POPA, Universitatea Babeș-Bolyai Cluj-Napoca

- 16.30-16.50 **Radu Alexandru RIZOIU**
Universitatea din București *În spatele oglinzii: voința ca putere*
- 16.50-17.10 **Dorin CIMIL**
Universitatea de Stat din Moldova *Apărarea drepturilor beneficiarului*
- 17.10-17.30 **Cristina Mihaela NICOLESCU**
Universitatea din București *Particularități ale convenției matrimoniale / contractului matrimonial în sistemul român de drept și în cel al Republicii Moldova*
- 17.30-17.50 discuții
- 17.50-18.10 *coffee break*

PANEL 13

Drept Privat

Sala Constantin Stoicescu

Moderator – Dorin CIMIL, Universitatea de Stat din Moldova

- 18.10-18.30 **Claudiu BUGLEA**
Universitatea din București *Familia tradițională, sau nu – cu element de extraneitate*
- 18.30-18.50 **Violeata COJOCARU**
Universitatea de Stat din Moldova *Evaluarea prejudiciului urmare a afectării reputației întreprinderii în contextul concurenței neloiale*
- 18.50-19.10 **Olesea PLOTNIC**
Universitatea de Stat din Moldova *Cumulul acțiunilor de contrafacere și de concurență neloială în cadrul activității de întreprinzător*
- 19.10-19.30 **Codrin MACOVEI**
Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași *Vechi și noi dificultăți în încheierea contractului de întreținere*
- 19.30-19.50 discuții

23 noiembrie 2018

PANEL 16

Drept Privat

Sala Constantin Stoicescu

Moderator – Nicolae ROȘCA, Universitatea de Stat din Moldova

- 09.00-09.20 **Alexandru ATHANASIU**
Universitatea din București *Încetarea de drept a contractului individual de muncă. Între ameliorare legislativă și conformare constituțională*
- 09.20-09.40 **Septimiu Vasile PANAINTE**
Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași *Omogenitate arhitectonică în Codul muncii din România și din Republica Moldova*
- 09.40-10.00 **Paul POP**
Universitatea din București *Câteva aspecte practice în materia curatelei speciale*
- 10.00-10.20 **Daniel GHIȚĂ**
Universitatea din Craiova *Reperle majore ale reformei procesului civil*
- 10.20-10.40 **Liviu Gheorghe ZIDARU**
Universitatea din București *În căutarea procedurii judiciare eficiente: 93 de ani de la prima lege de accelerare a judecării. Retrospectivă și unele reflecții de lege ferenda*
- 10.40-11.00 discuții
- 11.00-11.30 *coffee break*

11.30-12.30

LANSARE DE CARTE

Aula Magna

In honorem Valeriu STOICA.

Drepturi, libertăți și puteri la începutul mileniului al III-lea

Editori coordonatori: prof. univ. dr. Marian Nicolae, conf. univ. dr. Radu Rizoiu, asist. univ. dr. Laura Toma-Dăuceanu

Editura Universul Juridic

PANEL 20

Drept Privat

Sala Constantin Stoicescu

Moderator – Camelia TOADER, Universitatea din București

12.30-12.50 **Sorin DAVID**

Universitatea din București

Încheierea contractelor cu titlu oneros de către profesioniștii-comercianți între care există un decalaj comercial semnificativ

12.50-13.10 **Lucian BERCEA**

Universitatea de Vest, Timișoara

Câtă originalitate suportă dreptul românesc al protecției consumatorilor?

13.10-13.30 **Carmen Tamara UNGUREANU**

Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași

Regimul juridic al prosumatorului în contractele electronice internaționale

13.30-13.50 **Gheorghe PIPEREA**

Universitatea din București

Despre bani și (in)stabilitatea prețurilor

13.50-14.10 discuții

14.10-15.30 *prânz*

PANEL 23

Drept Privat

Sala Constantin Stoicescu

Moderator – Carmen Tamara UNGUREANU, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași

15.30-15.50 **Florian NIȚU**

Popovici Nițu Stoica și Asociații

Principii de drept transnațional în Regulile de procedură arbitrală CACIR 2018

15.50-16.10 **Raluca PETRESCU**

Popovici Nițu Stoica și Asociații

Arbitrul de urgență – abordare comparativă, domenii de aplicabilitate, beneficii și neajunsuri, propuneri de lege ferenda

16.10-16.30 **Iulia GOLGOJAN**

Piperea & Asociații

Piercing the corporate veil – acțiunea reglementată la art. 2371 din Legea nr. 31/1990 - un instrument optim în teorie, dar dificil de aplicat în practică

16.30-16.50 **Nicolae ROȘCA**

Universitatea de Stat din Moldova

Instituția falimentului la 100 de ani de la Marea Unire

16.50-17.10 discuții

17.10-17.30 *coffee break*

PANEL 25

Drept Privat

Sala Constantin Stoicescu

Moderator – Gheorghe PIPEREA, Universitatea din București

17.30-17.50 **Cristina ZAMȘA**

Universitatea din București

Considerații despre evoluția noțiunii de obligație contractuală

17.50-18.10 **Răzvan DINCĂ**

Universitatea din București

Istoria creșterii și descreșterii obligației de a da

18.10-18.30 **Radu GEAMĂNU**

Universitatea Lucian Blaga din Sibiu

Excepția de arbitraj

18.30-18.50 **Manole Ciprian POPA**

Universitatea din București

Privire de ansamblu asupra evoluției reglementării grupurilor de societăți în ultimul secol

18.50-19.10 discuții

22 noiembrie 2018

SECȚIUNEA 4

PANEL 4

Drept Penal

Sala de Consiliu

Moderator – Claudia GHICA-LEMARCHAND, Université Paris-Est

- 10.30-10.50 **Valerian CIOCLEI**
Universitatea din București *Evoluția binomului „moral – penal”. Câteva exemple*
- 10.50-11.10 **Mădălina DĂNIȘOR**
Universitatea din Craiova *Evoluția politicii penale în România ultimului secol*
- 11.10-11.30 **Mihai DUNEA**
Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași *Unele transformări evolutive și provocări contemporane în dreptul penal autohton - radiografie la Centenarul Marii Uniri*
- 11.30-11.50 **Florin STRETEANU**
Universitatea Babeș-Bolyai Cluj-Napoca *Câteva probleme privind aplicarea dispozițiilor art. 129 din Codul penal*
- 11.50-12.10 discuții
- 12.10-13.30 *prânz*

13.30-14.30

LANSARE DE CARTE

Aula Magna

Istoria juridică a viței-de-vie și a vinului la români

Autor: Horia Vladimir Ursu

Editura Baroque Books & Arts

vor prezenta - prof. Valeriu Stoica, prof. Vlad Nistor, prof. Flavius Baias

PANEL 8

Drept Penal

Sala de Consiliu

Moderator – Valerian CIOCLEI, Universitatea din București

- 14.30-14.50 **Laura STĂNILĂ**
Universitatea de Vest, Timișoara *50 de umbre ale dreptului penal*
- 14.50-15.10 **Claudia GHICA-LEMARCHAND**
Université Paris-Est *Influența definiției europene a materiei penale asupra dreptului național*
- 15.10-15.30 **Stela BOTNARU**
Universitatea de Stat din Moldova *Evoluția pedepsei penale în dreptul românesc în cei 100 de ani de la Marea Unire*

15.30-15.50 discuții

15.50-16.30 *coffee break*

PANEL 12

Drept Penal

Sala de Consiliu

Moderator – Stela BOTNARU, Universitatea de Stat din Moldova

16.30-16.50 **Cristina ROTARU-RADU**

Universitatea din București

Unificarea legislației penale după Marea Unire din 1918

16.50-17.10 **Mariana GRAMA**

Universitatea de Stat din Moldova

Participația penală: evoluție istorică

17.10-17.30 **Lavinia LEFTERACHE**

Universitatea din București

Evoluția răspunderii penale a minorilor și a regimului sancționator la 100 de ani de la Marea Unire

17.30-17.50 discuții

23 noiembrie 2018

PANEL 17

Drept Penal

Sala de Consiliu

Moderator – Laura STĂNILĂ, Universitatea de Vest, Timișoara

09.00-09.20 **Elisabeta BOȚIAN**

Universitatea Lucian Blaga din Sibiu

Mobilul, cauză justificativă specială

09.20-09.40 **Andrei ZARAFIU**

Universitatea din București

*Despre actualul model român de proces penal.
Anacronisme și alte nepotriviri*

09.40-10.00 **Flaviu CIOPEC**

Universitatea de Vest, Timișoara

Codul de procedură penală, complement

10.00-10.20 discuții

10.20-11.30 *coffee break*

11.30-12.30

LANSARE DE CARTE

Aula Magna

In honorem Valeriu STOICA.

Drepturi, libertăți și puteri la începutul mileniului al III-lea

Editori coordonatori: prof. univ. dr. Marian Nicolae, conf. univ. dr. Radu Rizoiu, asist. univ. dr. Laura Toma-Dăuceanu

Editura Universul Juridic

PANEL 21

Drept Penal

Sala de Consiliu

Moderator – Andrei ZARAFIU, Universitatea din București

- 12.30-12.50 **Anastasiu CRIȘU**
Universitatea din București *Câteva considerații cu privire la separația funcțiilor
judiciare și sistematizarea procesului penal român actual*
- 12.50-13.10 **Daniel NIȚU**
Universitatea Babeș-Bolyai Cluj-Napoca *Aspecte controversate privind prescripția în dreptul penal*
- 13.10-13.30 **Viorel PAȘCA**
Universitatea de Vest, Timișoara *Ministerul Public și independența procurorilor*
- 13.30-13.50 discuții
- 13.50-15.30 *prânz*

PANEL 24

Drept Penal

Sala de Consiliu

Moderator – Anastasiu CRIȘU, Universitatea din București

- 15.30-15.50 **Maria Ioana MĂRCULESCU MICHINICI**
Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași *Un veac de... minoritate. Unele considerații privind
tratatul penal aplicabil infractorilor minori*
- 15.50-16.10 **Sergiu BOGDAN**
Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj Napoca *Mărturia mincinoasă actualitatea unui text de incriminare
istoric*
- 16.10-16.30 **Ruxandra RĂDUCANU**
Universitatea din Craiova *Probleme noi și vechi în privința delimitării infracțiunii de
tăinuire de alte infracțiuni*
- 16.30-16.50 discuții

23 noiembrie 2018

PANEL 23

Dreptul la Centenar

Concurs de articole studențești

Sala Constantin Dissescu

Moderator – Horia ONIȚĂ, Universitatea din București

- 15.30-15.50 **George CIOTI, Alexandru Laurențiu MIHAI, Vicențiu Eduard DINE**
Universitatea din București
Rolul dreptului internațional și al principiului autodeterminării în formarea statului român și a conștiinței românilor
- 15.50-16.10 **Florentina TOMA, Rareș-Ionuț DUMITRU**
Universitatea din București
Impactul Dreptului național și internațional asupra evenimentelor de la 1918
- 16.10-16.30 **Mihnea-Andrei ȘERBAN**
Universitatea din București
Rolul dreptului în formarea conștiinței românilor în calitate de element esențial al Dreptului la Centenar
- 16.30-16.50 **Alina LAVRIC, Evilina NARTEA, Adriana DOHMILĂ**
Universitatea de Stat din Moldova
Rolul dreptului în formarea conștiinței românilor
- 16.50-17.10 **Marius CHIRTOACĂ**
Universitatea de Vest, Timișoara
Rolul dreptului în formarea conștiinței românilor
- 17.10-17.30 discuții

LISTA INTERVENIENȚILOR

Cernăuți, Ucraina

prof. asociat dr. **Dmytro KOSTYA** - Universitatea Națională din Cernăuți, Ucraina

prof. univ. dr. **Ivan TORONCHUK** - Universitatea Națională din Cernăuți, Ucraina

Chișinău, Republica Moldova

prof. univ. dr. **Elena ARAMĂ** - Universitatea de Stat din Moldova

prof. univ. dr. **Sergiu BĂIEȘU** - Universitatea de Stat din Moldova

conf. univ. dr. **Stela BOTNARU** - Universitatea de Stat din Moldova

prof. univ. dr. **Sergiu BRÎNZĂ** - Universitatea de Stat din Moldova

conf. univ. dr. **Dorin CIMIL** - Universitatea de Stat din Moldova

conf. univ. dr. **Rodica CIOBANU** - Universitatea de Stat din Moldova

prof. univ. dr. **Violeta COJOCARU** – decan interimar, Universitatea de Stat din Moldova

conf. univ. dr. **Mariana GRAMA** - Universitatea de Stat din Moldova

prof. univ. dr. **Andrei NEGRU** - Universitatea de Stat din Moldova

dr. hab. **Olesea PLOTNIC** - Universitatea de Stat din Moldova

conf. univ. dr. **Nicolae ROȘCA** - Universitatea de Stat din Moldova

lect. univ. dr. **Oleg TELEVCA** - Universitatea de Stat din Moldova

Cluj Napoca, România

prof. univ. dr. **Mircea Dan BOB** - Universitatea Babeș-Bolyai Cluj-Napoca

prof. univ. dr. **Sergiu BOGDAN** - Universitatea Babeș-Bolyai Cluj-Napoca

conf. univ. dr. **Șerban DIACONESCU** - Universitatea Babeș-Bolyai Cluj-Napoca

conf. univ. dr. **Marius HAROSA** - Universitatea Babeș-Bolyai Cluj-Napoca

lect. univ. dr. **Daniel NIȚU** - Universitatea Babeș-Bolyai Cluj-Napoca

conf. univ. dr. **Ionuț Florin POPA** - Universitatea Babeș-Bolyai Cluj-Napoca

conf. univ. dr. **Dan Andrei POPESCU** - Universitatea Babeș-Bolyai Cluj-Napoca

prof. univ. dr. **Florin STRETEANU** – decan, Universitatea Babeș-Bolyai Cluj-Napoca

Craiova, România

prof. univ. dr. **Sevastian CERCEL** – decan, Universitatea din Craiova

prof. univ. dr. **Dan Claudiu DĂNIȘOR** – rector, Universitatea din Craiova

lect. univ. dr. **Mădălina DĂNIȘOR** – Universitatea din Craiova

prof. univ. dr. **Daniel GHIȚĂ** – Universitatea din Craiova

prof. univ. dr. **George Liviu GÎRLEȘTEANU** – Universitatea din Craiova

prof. univ. dr. **Edmond Gabriel OLTEANU** – Universitatea din Craiova

conf. univ. dr. **Ruxandra RĂDUCANU** – Universitatea din Craiova

prof. univ. dr. **Sebastian RĂDULEȚU** – Universitatea din Craiova

lect. univ. dr. **Cătălin VOICULESCU** – Universitatea din Craiova

Iași, România

conf. univ. dr. **Marius BĂLAN** - Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași

conf. univ. dr. **Ioana Maria COSTEA** - Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași

lect. univ. dr. **Mihai DUNEA** - Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași

lect. univ. dr. **Codrin MACOVEI** - Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași

conf. univ. dr. **Maria Ioana MĂRCULESCU MICHINICI** - Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași

lect. univ. dr. **Carmen MOLDOVAN** - Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași

conf. univ. dr. **Septimiu Vasile PANAINTE** – decan, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași

lect. univ. dr. **Răzvan Horațiu RADU** - Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași

prof. univ. dr. **Carmen Tamara UNGUREANU** - Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași

Paris, Franța

prof. univ. dr. **Claudia GHICA-LEMARCHAND** - Universitatea Paris-Est, UPEC

Sibiu, România

conf. univ. dr. **Elisabeta BOȚIAN** - Universitatea „Lucian Blaga” din Sibiu

asist. univ. dr. **Ioana FLOREA** - Universitatea „Lucian Blaga” din Sibiu

prof. univ. dr. **Radu GEAMĂNU** - Universitatea „Lucian Blaga” din Sibiu

prof. univ. dr. **Bianca GUȚAN** - Universitatea „Lucian Blaga” din Sibiu

conf. univ. dr. **Cristina ONET** - Universitatea „Lucian Blaga” din Sibiu

conf. univ. dr. **Daiana VESMAȘ** - decan, Universitatea „Lucian Blaga” din Sibiu

Timișoara, România

prof. univ. dr. **Lucian BERCEA** – decan, Universitatea de Vest, Timișoara

conf. univ. dr. **Raluca BERCEA** – Universitatea de Vest, Timișoara

lect. univ. dr. **Lucian BOJIN** – Universitatea de Vest, Timișoara

conf. univ. dr. **Flaviu CIOPEC** – Universitatea de Vest, Timișoara

conf. univ. dr. **Cristian CLIPA** – Universitatea de Vest, Timișoara

prof. univ. dr. **Valentin CONSTANTIN** – Universitatea de Vest, Timișoara

lect. univ. dr. **Dana DIACONU** – Universitatea de Vest, Timișoara

conf. univ. dr. **Florin MANGU** – Universitatea de Vest, Timișoara

lect. univ. dr. **Viorel PAȘCA** – Universitatea de Vest, Timișoara

lect. univ. dr. **Alin SPERIUSI-VLAD** – Universitatea de Vest, Timișoara

lect. univ. dr. **Laura STĂNILĂ** – Universitatea de Vest, Timișoara

lect. univ. dr. **Violeta STRATAN** – Universitatea de Vest, Timișoara

București, România

asist. univ. dr. **Carmen-Gina ACHIMESCU** – Universitatea din București

conf. univ. dr. **Adriana ALMĂȘAN** – Universitatea din București

prof. univ. dr. **Alexandru ATHANASIU** – Universitatea din București

prof. univ. dr. **Flavius BAIAS** – decan, Universitatea din București

conf. univ. dr. **Claudiu BUGLEA** – Universitatea din București

Paul George BUTA – avocat, Mușat și Asociații

prof. univ. dr. **Valerian CIOCLEI** – Universitatea din București

prof. univ. dr. **Liviu Bogdan CIUCĂ** – UNNPR

prof. univ. dr. **Anastasiu CRIȘU** – Universitatea din București

lect. univ. dr. **Sorin DAVID** – Universitatea din București

prof. univ. dr. **Ștefan DEACONU** – Universitatea din București

asist. univ. dr. **Florin Vladimir DIACONIȚĂ** – Universitatea din București

lect. univ. dr. **Mihaela Augustina DUMITRAȘCU** – Universitatea din București

conf. univ. dr. **Ion GÎLEA** – Universitatea din București

Iulia GOLGOJAN – avocat, Piperea și Asociații

Roxana IONESCU – avocat, NNDKP

prof. univ. dr. **Lavinia Valeria LEFTERACHE** – Universitatea din București

prof. univ. dr. **Marian NICOLAE** - Universitatea din București

lect. univ. dr. **Cristina Mihaela NICOLESCU** – Universitatea din București

Florian NIȚU – avocat, Popovici Nițu Stoica și Asociații

asist. univ. dr. **Maria-Cristina PETRE** – Universitatea din București

Raluca PETRESCU - avocat, Popovici Nițu Stoica și Asociații

Constantin PINTILIE – avocat, Baroul București

prof. univ. dr. **Gheorghe PIPEREA** – Universitatea din București

lect. univ. dr. **Paul POP** – Universitatea din București

lect. univ. dr. **Manole Ciprian POPA** – Universitatea din București

asist. univ. dr. **Monica Florentina POPA** – Universitatea din București

conf. univ. dr. **Radu Alexandru RIZOIU** – Universitatea din București

prof. univ. dr. **Cristina ROTARU-RADU** – Universitatea din București

asist. univ. dr. **Oana Mihaela SALOMIA** – Universitatea din București

prof. univ. dr. **Valeriu STOICA** – Universitatea din București

prof. univ. dr. **Simina Elena TĂNĂSESCU** – Universitatea din București

prof. univ. dr. **Camelia TOADER** – Universitatea din București

prof. univ. dr. **Dana TOFAN** – Universitatea din București

Florentin ȚUCA - avocat, Țuca Zbârcea și Asociații

conf. univ. dr. **Cristina ZAMȘA** – Universitatea din București

conf. univ. dr. **Andrei ZARAFIU** – Universitatea din București

lect. univ. dr. **Liviu Gheorghe ZIDARU** – Universitatea din București

LISTA STUDENȚILOR

prezenți în cadrul proiectului

Dreptul la Centenar

Chișinău

Adriana DOHMILĂ - studentă, Universitatea de Stat din Moldova

Alina LAVRIC - studentă, Universitatea de Stat din Moldova

Evilina NARTEA - studentă, Universitatea de Stat din Moldova

Timișoara

Marius CHIRTOACĂ - student, Universitatea de Vest, Timișoara

București

George CIOTI - student, Universitatea din București

Vicențiu Eduard DINE - student, Universitatea din București

Rareș-Ionuț DUMITRU - student, Universitatea din București

Alexandru Laurențiu MIHAI - student, Universitatea din București

Mihnea-Andrei ȘERBAN - student, Universitatea din București

Florentina TOMA - studentă, Universitatea din București

REZUMATELE PREZENTĂRILOR

SECȚIUNEA 1

Drept Public
Sala Petre Antonescu

22 noiembrie 2018

PANEL 1

Marius BĂLAN

Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași

Continuitate și ruptură în evoluția constituțională a României. Elemente de drept constituțional nescris

Discrepanța dintre textul legii scrise și realitatea politică și socială este cel mai clar vizibilă în cazul dreptului constituțional. Evoluția constituțională tumultuoasă a României din ultimul secol, ilustrată printre altele de adoptarea a 6 constituții succesive, pledează în acest sens. Examinarea evoluției constituționale a României din perspectiva dreptului constituțional nescris poate oferi cheia unei mai bune înțelegeri a legii fundamentale, privită ca o „constituție vie”.

Ștefan DEACONU

Universitatea din București

Importanța Constituției în stat

Dezvoltarea constituțională a României a cunoscut de-a lungul timpului mai multe etape în funcție de perioada istorică prin care a trecut statul. Rolul fiecărei Constituții a fost determinant în evoluțiile viitoare ale statului român modern, punându-și amprenta asupra modului de funcționare și relaționare a instituțiilor statale. De aceea, o analiză a importanței pe care o are Constituția în stat reprezintă un demers cu impact atât asupra înțelegerii instituțiilor juridice, cât și a celor politice și sociale deopotrivă.

Lucian BOJIN

Universitatea de Vest, Timișoara

O analiză a „radicalizării” practicilor constituționale din România

Autorul preia din teoria relațiilor internațional econceptul de proces (care poate fi radical sau moderat) și încearcă să îl aplice în analiza relațiilor de putere dintre actorii relevanți în sistemul politic intern. Acțiunile acestora sunt numite „practici constituționale”. Autorul consideră că poate fi detectată o „radicalizare” a acestor practici în ultima perioadă de timp în România și încearcă să avanseze taxonomii cu privire la tipuri de practici „radicalizate” și cu privire la factori cauzatori sau stimulatori ai radicalizării. „Juridicizarea” conflictelor politice, printre altele prin intermediul procedurii conflictelor juridice de natură constituțională, este menționată printre factorii stimulatori ai radicalizării, datorită naturii de tip win/lose a deciziilor judiciare și a descurajării negocierilor care ar putea, eventual, să determine soluții de tip win/win.

Cătălin VOICULESCU

Universitatea din Craiova

Nereguli și fraude cu fonduri europene

Denumirea de fonduri europene acoperă o categorie largă de finanțări acordate din bugetul Uniunii Europene la care se adaugă și o contribuție națională a României. Modalitățile prin care aceste finanțări pot fi obținute fraudulos sau implementate fraudulos sunt diferite și în multe situații nu sunt neapărat asociate cu fenomene de corupție. Este uneori dificil de stabilit unde se termină neregula și începe frauda.

PANEL 5

Dan Claudiu DĂNIȘOR

Universitatea din Craiova

Unirea și fetișizarea structurii unitare a statului

Unirea tuturor românilor a dus la convertirea unității istorice a poporului în forma unitară a statului. Conceptul juridic de unitate a poporului este însă centrat pe protecția drepturilor, nu pe unitatea grupului. Viziunea juridică este bazată pe o metodologie radical diferită de cea utilizată de cercetarea istorică. Opțiunea constituțională pentru forma unitară a statului a fost făcută în România doar pe baza metodei istorice. De aceea, atașamentul istoric pentru unitatea statului a fost transformat în atașament juridic, iar forma unitară a statului a fost declarată nerevizibilă. Consecințele produse pe planul protecției drepturilor fundamentale de această confuzie între istorie și drept pot fi importante.

Valentin CONSTANTIN

Universitatea de Vest, Timișoara

De ce sunt preferabili la Curtea Constituțională profesorii de drept judecătorilor de drept comun?

Plecând de la diferența între o decizie judiciară dintr-un sistem de civil law, bazată pe considerente juridice, și o decizie judiciară bazată pe considerente politico-juridice, intervenția nu ingnoră faptul că deciziile concrete se pot îndepărta de la "tipul-ideal". Totuși, structura motivării/justificării la cele două tipuri de decizie este diferită. De asemenea, și obiectivele lor sunt diferite.

Profesorii de drept sunt, teoretic, mai potriviți pentru a concepe motivări de tip "dizertații". Pe calitatea acestor motivări se bazează autoritatea epistemică a curților constituționale.

Raluca BERCEA

Universitatea de Vest, Timișoara

Dialogul între judecători. Cazul particular al primei trimeri preliminare a Curții Constituționale a României

În anul 2018, Marea Cameră a Curții de Justiție a Uniunii Europene pronunță o hotărâre prin care răspunde primei cereri de decizie preliminară formulată de Curtea Constituțională a României. Subsecvent, Curtea Constituțională decide asupra constituționalității condiționate a dispozițiilor Codului civil român privind echivalarea unor forme de conviețuire cu căsătoria. Prezenta intervenție analizează calitatea, funcțiile și scopul acestei conversații între judecători, mobilizând concepte avansate de teoriile care califică dialogismul drept una dintre caracteristicile post-moderne ale funcției de a judeca.

Roxana IONESCU

NNDKP

Dreptul mediului: de la definirea ca ramură de drept distinctă la recunoașterea ca pilon al dezvoltării durabile sustenabile

Evoluția dreptului mediului de-a lungul ultimului secol este reprezentativă pentru agenda societății în ansamblul său. Dacă acum 100 de ani prea puțin se discuta despre protecția mediului, în prezent activitățile comerciale sunt guvernate de reguli tot mai stricte în domeniu. În acest interval, dreptul mediului a evoluat de la un set de deziderate (opționale) enunțate de comunitatea internațională, la conturarea unor reguli și cerințe concrete, culminând cu definirea dreptului la un mediu sănătos ca drept constituțional. Găsirea echilibrului între considerentele economice și asigurarea unui mediu sănătos pentru generațiile viitoare este o provocare continuă pentru mediul politic, pentru public și pentru actorii economici, deopotrivă.

PANEL 9

Dana TOFAN

Universitatea din București

Trecutul, prezentul și viitorul Dreptului administrativ românesc. Unele reflecții

La ceas aniversar apare firească o propunere de sintetică trecere în revistă a etapelor parcurse de o ramură a dreptului public care, iată, își dovedește importanța, în viața de zi cu zi, a societății românești, în evoluția guvernării, atât de încercată în ultima perioadă.

Se susține în mod tradițional, că dreptul administrativ este o ramură a dreptului relativ tânără, în raport cu dreptul civil sau dreptul penal dar nu mai puțin adevărat este că semnificația acestuia, prin raportare la activitatea autorităților publice situate în zona puterii executive se dovedește de cele mai multe ori, determinantă în modalitatea în care orice coaliție majoritară parlamentară, reflectată în principal, în evoluția Guvernului său, alege să susțină jocurile politice, pentru a se menține la putere.

În mod evident, orice reflectare, chiar și succintă a evoluției dreptului administrativ românesc presupune raportarea la cele trei perioade devenite tradiționale, interbelică, postbelică dar mai ales, actuală, postdecembristă sau postcomunistă.

În condițiile în care doctrina a evoluat relativ lent, ocupându-se de instituțiile fundamentale tradiționale ale dreptului administrativ, practica autorităților administrației publice și implicit, jurisprudența administrativă s-au aflat adeseori, în fața unor probleme neașteptate, a necesității luării unor decizii rapide, în absența unui cadru legislativ bine definit sau a existenței unor poziții doctrinare consacrate. Cu alte cuvinte, în această materie, în zilele noastre, practica se află de multe ori, înaintea reflecțiilor teoreticienilor iar dinamica situațiilor care pot să apară la nivelul guvernării este una fără precedent.

Este timpul unei reconstrucții a dreptului administrativ și a unora din instituțiile sale, în special, cea care privește teoria generală a actului administrativ iar această remodelare ar putea să se fundamenteze pe viitorul Cod administrativ dar mai ales, pe viitorul Cod de procedură administrativă, două acte normative cu impact major pentru această ramură fundamentală a dreptului.

Cristian CLIPA

Universitatea de Vest, Timișoara

Empirism și conceptualism în dreptul administrativ român. Ce ne-au adus ultimii 100 de ani?

Un secol de Românie și un secol de drept administrativ român! Iată premisa de la care plecăm. Cum a evoluat această ramură de drept și, implicit, această disciplină universitară în ultimii 100 de ani poate părea o întrebare oarecum nesigură. Până la urmă, orice evoluție – văzută în forma unui proces în derulare – implică, în mod necesar, raportarea la un criteriu, la un referent. Tabloul evoluției unei discipline juridice universitare (așa cum este și cazul dreptului administrativ) va fi într-un anumit fel cromatizat dacă, pentru încărcarea lui, cel care îl realizează se va raporta la evoluțiile politice petrecute în interiorul unui anumit stat; cu totul altfel va arăta acest tablou, în ipoteza în care el va fi întocmit în conexiune cu parcursul legislativ major al unei anumite țări, parcurs din interiorul căruia nu poate lipsi succesiunea de Constituții și, eventual, cea de reglementări foarte importante pentru marile instituții ale dreptului administrativ (cum este, spre pildă, cazul legilor privind organizarea administrației publice centrale, a administrației publice locale ori a contenciosului administrativ); în sfârșit, același tablou evolutiv al aceleiași discipline juridice va avea o înfățișare foarte diferită de cele ale primelor două variante, în cazul în care un asemenea tablou ar fi realizat în relație cu ideea valorificării ultimului secol de literatură autohtonă de drept administrativ.

În contextul în care scopul urmărit prin întocmirea acestui studiu este acela de a surprinde dacă și cum a evoluat dreptul administrativ român de la o etapă inițială, a cercetării empirice la una superioară, a conceptualizărilor, ni se pare că cel mai potrivit/util instrument de care ne-am putea folosi ar fi acela al doctrinei, deși admitem că, pentru obținerea unui complet și concludent rezultat al cercetării întreprinse, nici jurisprudența și nici legea (în sensul cel mai larg al acestei noțiuni) nu ar trebui ignorate. Însă din rațiuni didactice, dar și din motive ce țin de dimensiunea impusă limitată a acestui eseu, ne vom mărgini cercetarea la criteriul literaturii juridice.

Consultând Dicționarul Explicativ al Limbii Române, observăm faptul că noțiunea de „empirism” trimite la o concepție „care consideră experiența senzorială ca primă sursă a cunoașterii și a cunoștințelor”; la rândul său, potrivit aceluiași Dicționar, „conceptualismul” evocă o „concepție filosofică scolastică, (...), care recunoaște existența mintală a generalului”, respectiv a unui fenomen care se exprimă cu ajutorul conceptelor. Plecând de la aceste două definiții de dicționar și luându-ne drept reper o periodizare propusă a literaturii române de drept administrativ din ultima sută de ani, ne rezervăm scopul de a furniza cititorului acestui mic studiu o imagine holistică a modului în care, în ultima sută de ani, s-a făcut cercetare în această disciplină (universitară) circumscrisă, fără discuție, catedrelor/departamentelor de drept public ale facultăților noastre de drept.

Credem că parcursul literaturii de drept administrativ român, în intervalul de timp cuprins între anii 1918 și 2018, poate fi segmentat după cum urmează:

I. perioada cuprinsă între 1918 și 1948, în care vorbim despre nașterea acestei literaturi, dar și despre racordarea ei puternică la cele două mari doctrine europene: franceză și germană;

II. perioada cuprinsă între 1948 și 1989, marcată de ideologizare excesivă, de ruptura de literatura autohtonă de dinainte de instaurarea regimului comunist în România și, totodată, de cea vest-europeană, în contextul apariției unor tendințe de apropiere a auto-

rilor români de drept administrativ de literaturile administrativiste ale „lagărului socialist”, îndeosebi de cea sovietică, bulgară și est-germană;

III. perioada cuprinsă între 1990 și 2018, în care asistăm la fenomene de recuperare a „clasicilor” autohtoni ai anilor interbelici, dar și la un proces de reîntoarcere la marile literaturi occidentale, îndeosebi la cea franceză, germană, spaniolă, italiană, dar și engleză, pe fondul europeanizării ideologice și terminologice ale discursului doctrinar-juridic din țara noastră, proces pe care dreptul administrativ nu îl putea evita.

Cu titlu preliminar, credem că se impune a fi făcută o necesară observație: după opinia noastră, cercetarea în disciplinele juridice de ramură este empirică, dacă se bazează, în exclusivitate, pe texte juridice (pozitive) ori pe propoziții asertive ale jurisdicțiilor reputate; cercetarea este ori devine conceptuală numai în condițiile în care cel care și-o asumă trece dincolo de conturul normei juridice (pozitive) sau dincolo de definițiile și interpretările furnizate de jurisprudență. Desigur că o cercetare (chiar și) conceptuală nu poate ignora nici norma juridică (pozitivă) și nici referentul de pretoriu, însă trebuie să treacă dincolo de ea/el, să explice ceea ce precede o astfel de normă ori un asemenea referent și, la nevoie, să critice sau să laude (dacă este cazul) respectiva normă sau respectivul referent; pentru a o face, o astfel de cercetare poate ori trebuie să fie, după caz, interdisciplinară, comparatistă, sistemică și, în orice situație, guvernată de regulile unei metode care nu se poate reduce la regulile de interpretare a normelor juridice, pe care ni le furnizează un modest curs de introducere în studiul dreptului. Este însă foarte adevărat și faptul că cercetarea de tip empiric furnizează cercetării conceptualizante materialul brut de care aceasta din urmă are nevoie; până la urmă, din rezultatele cercetării de factură empirică pot fi abstrase categorii (noțiuni), reguli, legități, descrieri și raționamente, pe calea unui mecanism în două trepte: a) inductiv – de la datele empiric studiate la prima categorie de concepte; b) deductiv – de la două sau mai multe concepte din prima categorie la concepte de complexitate sporită dintr-o a doua categorie.

Dincolo de specificul surselor valorificate de către autorii noștri de drept administrativ, un lucru rămâne cert: cele mai multe lucrări (studii, articole, note, comentarii, manuale, cursuri, monografii, tratate) abundă de observații, afirmații, aserțiuni și asumții bazate pe analiza tehnică a unor norme juridice; un atare mod de a face „cercetare” se circumscrie empirismului, iar rezultatele lui sunt, desigur, efemere; din momentul abrogării normei juridice analizate într-o astfel de lucrare ori de la data reinterpretării ei oficiale (de către o jurisdicție reputată și, prin urmare, îndreptățită), studiul care s-a aplecat asupra respectivei norme își pierde (în mod consistent) utilitatea. Există însă și lucrări „altfel”, în cuprinsul cărora autorii lor au încercat să (și) teoretizeze pe marginea unor majore instituții ale dreptului administrativ; ne gândim, spre pildă, pentru perioada de dinainte de 1948, la monografia profesorului bucureștean Constantin G. Rarincescu, dedicată Contenciosului administrativ ori la Tratatul de drept administrativ aparținând profesorului Erast Diti Tarangul, ce cuprinde cel puțin câteva capitole în care autorului îi reușesc evidente exerciții de conceptualizare; și ne referim la capitolele dedicate stabilimentelor publice, domeniului administrativ, actului administrativ și, îndeosebi, anulabilității/nulității acestui tip de act juridic. Fără a anticipa ceea ce urmează să dezvoltăm în cuprinsul extins al studiului asumat, este evident că exemplul lui Rarincescu și al lui Tarangul este urmat și în timpul regimului comunist (de pildă, de profesorii Tudor Drăganu, Romulus Ionescu sau Alexandru Negoită), iar perioada de după 1990 a avut, desigur, conceptualiștii săi, ce pot fi reperați (uneori, mai ușor, alteori, mai greu) în masa empiriștilor majoritari între cercetătorii administratiști ai zilelor noastre. E suficient să îi evocăm, în acest loc, pe profesorii Antonie Iorgovan, Dana A. Tofan, Rodica N. Petrescu sau Ovidiu Podaru.

Răzvan Horațiu RADU

Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași

Inițiativa cetățenească europeană. Studii de caz.

Inițiativa cetățenească europeană (ICE) este un instrument al democrației participative care permite unui număr de un milion de cetățeni să invite Comisia Europeană să prezinte o propunere de act juridic al Uniunii în scopul punerii în aplicare a tratatelor. Dreptul de inițiativă al cetățenilor este prevăzut de articolul 11 alineatul (4) din Tratatul privind Uniunea Europeană. Procedurile și condițiile pe care trebuie să le respecte inițiativa cetățenească sunt prevăzute de Regulamentul (UE) nr. 211/2011 al Parlamentului European și al Consiliului din 16 februarie 2011 privind inițiativa cetățenească.

Inițiativa cetățenească europeană este un instrument care permite cetățenilor din diferite state membre UE să propună modificări legislative concrete în orice domeniu în care Comisia Europeană are competența de a avea inițiativă legislativă.

Pentru a lansa o inițiativă cetățenească, este nevoie de un „comitet al cetățenilor” (organizatori) compus din cel puțin 7 cetățeni ai UE care trăiesc în cel puțin 7 state membre diferite și care au împlinit vârsta de vot. Odată ce o inițiativă a strâns 1 milion de semnături atingând pragurile minime în cel puțin 7 țări, Comisia Europeană trebuie să decidă dacă ia sau nu măsuri.

Comisia Europeană decide asupra inițiativei în termen de 3 luni de la primirea acesteia, putând respinge sau admite inițiativa. Împotriva acestei decizii, părțile interesate pot introduce acțiune în anulare la Tribunalul UE.

Comisia nu are obligația de a propune legislație pe baza unei inițiative. În cazul în care Comisia decide să prezinte o propunere legislativă, este demarată procedura legislativă obișnuită: propunerea Comisiei este prezentată organelor legislative care, dacă este adoptată, devine lege.

România a fost și este implicată în mai multe decizii privind admiterea sau respingerea unor inițiative cetățenești care s-au aflat sau încă se află pe rolul instanțelor de la Luxemburg. Concluziile hotărârilor date până în acest moment în materie sunt de natură să modeleze reglementarea viitoare a inițiativei cetățenești Europene și să-l traseze limitele.

Pe parcursul prezentării vom face o radiografie a acestor cauze și a concluziilor care pot fi trase atât din practica Comisiei Europene, cât și a instanțelor de la Luxemburg.

Simina TĂNĂSESCU, Bianca GUȚAN

Universitatea din București / Universitatea Lucian Blaga din Sibiu

Modificări formale și informale ale Constituției României

Constituția României a fost adoptată în 1991 și revizuită în 2003 în vederea facilitării aderării la UE și NATO. Cu toate acestea, de-a lungul timpului au existat numeroase alte încercări de revizuire a legii fundamentale. Analiza noastră vă poartă asupra încercărilor nereușite de revizuire formală a Constituției și asupra celor reușite de revizuire informală pentru a ajunge la concluzia ca rigiditatea Constituției s-a dovedit a fi eficientă, iar garanțiile sale democratice utile, chiar dacă nu suficient de eficace împotriva unor derive.

23 noiembrie 2018

PANEL 14

Ioana Maria COSTEA

Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași

Instituții tradiționale în dinamici contemporane: prescripția extinctivă în materie de TVA

Prezentul studiu își propune să ridice unele întrebări noi privind incidența instituției prescripției extinctive în materie fiscală, centrând analiza pe limitarea în timp a dreptului de a deduce TVA. Având în vedere instrumentele tradiționale de limitare în timp a exercitării unui drept și dimensiunea patrimonială în materie de TVA, studiul va analiza natura juridică a acestor termene, domeniul de incidență, intervenția unor eventuale cauze de modificare a termenelor, efectele acestora, unele repere din jurisprudența CJUE.

Oleg TELEVCA

Universitatea de Stat din Moldova

Evoluția instituției „Finanțe publice locale” după Marea Unire din 1918 pe teritoriul Basarabiei

După unirea Basarabiei cu România a avut loc și unificarea legislativă. Problema unificării legislative nu însemna o simplă extindere a legilor din vechiul Regat asupra Basarabiei fără a se ține cont de condițiile specifice ale mediului basarabean.

Evoluția legislativă din ultimii o sută de ani a lăsat amprenta asupra tuturor instituțiilor de drept, inclusiv și asupra instituției finanțelor publice locale.

Perioada a fost marcată de adoptarea Constituțiilor din 1923 și 1938 ale României, formarea RSSM în 1940, adoptarea Constituțiilor din 1941 și 1978.

Evoluția specifică istorică a administrării teritoriului Republicii Moldova, a manifestat influență directă asupra dezvoltării finanțelor publice și apare, cu precădere, după 1989, condiții în care Republica Moldova devine un stat independent și suveran, fapt constatat prin Declarația de suveranitate din 23 iunie 1990 și Declarația de independență de la 27 august 1991.

Cristina ONEȚ

Universitatea Lucian Blaga din Sibiu

Exploatarea și valorificarea resurselor naturale ale subsolului în România

Studiul cu tema Exploatarea și valorificarea bogățiilor naturale ale subsolului în România își propune să ofere informații cât mai interesante cu privire la modul în care s-a realizat de-a lungul istoriei, începând din antichitate și până în prezent, atât exploatarea resurselor naturale ale subsolului românesc, cât mai ales modul în care s-a făcut și se face și la ora actuală valorificarea acestor resurse. Așadar, lucrarea cuprinde, pe de o parte, o incursiune istorică asupra acestei problematice, iar pe de altă parte, o analiză a celor mai recente reglementări existente în această materie, inclusiv o analiză a Legii minelor, Legii petrolului, Legii off-shore și a Codului fiscal care să ne ofere o imagine actuală și cât mai completă asupra modului în care sunt valorificate aceste resurse în beneficiul poporului român și posibilitatea unor concluzii pertinente asupra acestei teme de maximă actualitate pentru statul român contemporan.

În concluzie, putem afirma că lucrarea este de drept public cu o componentă importantă de istoria dreptului și a administrației publice românești, putând fi plasată atât în aria de cuprindere a dreptului mediului (pentru partea de exploatare a bogățiilor subsolului), cât și a dreptului financiar public (pentru componenta de valorificare a resurselor naturale ale subsolului).

Daiana VESMAȘ

Universitatea Lucian Blaga din Sibiu

Parteneriatul public-privat – aspecte actuale

PANEL 18

Carmen MOLDOVAN

Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași

Dreptul de azil în dreptul internațional. Considerații teoretice și practice

Azilul reprezintă una dintre cele mai vechi instituții ale dreptului internațional public, însă nu a fost definită de un instrument juridic internațional universal cu forță obligatorie, astfel că acordarea dreptului de azil persoanei care îl solicită constituie un act discreționar al statului.

Declarația universală a drepturilor omului prevede în articolul 14 că „în caz de persecuție, orice persoană are dreptul să caute azil și să beneficieze de azil în alte țări”, iar Rezoluția Adunării Generale a ONU nr. 2312 (XXII) din 1967 (Declarația cu privire la azilul teritorial), care face legătura cu dispozițiile din Declarația universală a drepturilor omului prezintă caracteristicile dreptului de azil atât din perspectiva individului solicitant al azilului, cât și din perspectiva statului care acordă azilul. În doctrina și jurisprudența de drept internațional sunt analizate două forme ale azilului – teritorial și diplomatic, cea din urmă fiind reglementată de Convenția cu privire la azilul diplomatic din 1954, ca reacție a hotărârii Curții Internaționale de Justiție în cauza privind dreptul de azil (Colombian-Peruvian Asylum Case, Colombia v. Peru) din 1950.

Problema efectelor acordării azilului și interpretarea extensivă a azilului diplomatic din perspectiva obligațiilor statelor și a consecințelor asupra altor drepturi fundamentale a fost readusă în discuție recent, în 2015, în cazul fostului ziarist Julien Assange, de către Working Group on Arbitrary Detention.

Carmen Gina ACHIMESCU

Universitatea din București

De la teoria naționalităților la dreptul popoarelor la autodeterminare

Teoria naționalităților, conturată de iluminiștii francezi, și-a găsit ecoul în evenimente marcante de la sfârșitul secolului XVIII, precum proclamarea independenței SUA sau Revoluția franceză din 1789. În secolul XIX, ideea identității dintre stat și națiunea sau națiunile care îl compun se răspândește peste tot în Europa, iar după primul război mondial, principiul este consacrat în instrumente juridice internaționale. Considerat un principiu lipsit de importanță practică odată cu decolonizarea ultimelor teritorii de peste ocean deținute de statele europene, dreptul popoarelor de a dispune de ele însele a redevenit actual începând cu anii 1990. Căderea cortinei de fier și destrămarea violentă a fostei Iugoslavii, accentuarea tensiunilor istorice interetnice care amenință integritatea unor state foste URSS, dar și a unor state vestice precum Spania, Italia, Belgia sau Regatul Unit al Marii-Britanii ridică astăzi semne de întrebare cu privire la sensul veritabil al dreptului popoarelor de a dispune de ele însele.

Mihaela Augustina DUMITRAȘCU, Oana Mihaela SALOMIA

Universitatea din București

Lobby și transparență în cadrul Uniunii Europene

Uniunea Europeană ca organizație internațională interguvernamentală atipică “se întemeiază pe principiul democrației reprezentative”, instituțiile acordând “cetățenilor și asociațiilor reprezentative, prin mijloace corespunzătoare, posibilitatea de a-și face cunoscute opiniile și de a face schimb de opinii în mod public, în toate domeniile de acțiune ale Uniunii”, potrivit art. 10 din Tratatul privind Uniunea Europeană.

Totodată, conform Preambulului aceluiași Tratat, în cadrul acestei structuri supranaționale, “deciziile se iau cu respectarea deplină a principiului transparenței și cât mai aproape cu putință de cetățeni”.

Într-o construcție unională aflată în permanentă dinamică, reprezentarea intereselor statelor membre și ale cetățenilor se realizează prin intermediul instituțiilor Uniunii dotate cu atribuții specifice, asupra cărora se pot exercita, în același timp, acțiuni de lobby din partea diferitelor entități juridice constituite, în primul rând, la nivel european sau internațional precum organizații internaționale

nonguvernamentale, grupuri de reflecție, organisme de cercetare sau instituții academice, organizații regionale și altele. Lobby-ul se desfășoară, legal, sub diferite forme - consultări, negocieri, proteste sau influență politică și poate interveni în cursul procedurii legislative sau în contextul adoptării anumitor măsuri de către instituțiile Uniunii.

În acest context, pentru a consolida mecanismul adoptării deciziilor cât mai aproape de cetățeni, care presupune, printre altele, și acceptarea influenței acțiunilor de lobby, a fost creat Registrul de transparență, "pentru a răspunde la întrebări esențiale – de exemplu, ce interese sunt urmărite, de către cine și cu ce buget. Sistemul este gestionat de Parlamentul European și de Comisia Europeană".

Analiza noțiunilor de lobby și transparență la nivelul Uniunii Europene presupune interpretarea bazei legale de drept unional, primar sau secundar aplicabile, identificarea mecanismelor de punere în aplicare, evaluarea avantajelor și riscurilor specifice și prezentarea elementelor de perspectivă.

PANEL 22

Ion GĂLEA

Universitatea din București

Statul de drept, o normă emergentă la nivelul dreptului internațional

Prezentul studiu încearcă să argumenteze că, la nivelul dreptului internațional cutumiar, statul de drept – mai exact obligația statelor de a respecta principiul statului de drept, atât la nivel intern cât și internațional – reprezintă o normă în curs de cristalizare, începând cu anul 2000. Punctul de debut a fost reprezentat de Declarația Mileniului adoptată la 18 septembrie 2000. Acest document recunoaște angajamentul statelor de a "promova democrația, întări statul de drept și asigura respectarea drepturilor și libertăților fundamentale universal recunoscute". Un impuls suplimentar a fost conferit de Declarația Reuniunii Mondiale la Nivel Înalt din 2005, care confirmă plasarea statului de drept între principalele direcții de acțiune ale organizației. Începând din anul următor, 2006, anual, Adunarea Generală ONU adoptă o rezoluție referitoare la statul de drept (ultima rezoluție din această perspectivă a fost Rezoluția nr. A/RES/72/119 din 7 decembrie 2017). De asemenea, un moment foarte important a fost reprezentat de Reuniunea la Nivel Înalt a Adunării Generale ONU din 24 septembrie 2012, în cadrul căreia a fost adoptată o Declarație.

Această acumulare de documente prezintă relevanță din perspectiva configurării treptate a dreptului internațional cutumiar. Astfel, documentele ONU reafirmă faptul că statul de drept, alături de democrație și drepturile omului, fac parte din nucleul de valori universale și indivizibile ale ONU. Chiar dacă, per se, rezoluțiile ONU nu au decât valoare recomandativă, Curtea Internațională de Justiție a recunoscut în jurisprudența sa, că "o serie de rezoluții poate demonstra evoluția treptată a opinio juris necesar pentru stabilirea unei noi reguli" de drept internațional (avizul consultativ Legalitatea amenințării sau folosirii armelor nucleare, 1996, cazul Activității militare și paramilitare în Nicaragua și împotriva acesteia, 1986). În consecință, studiul încearcă să argumenteze că, la nivel mondial, acumularea de rezoluții referitoare la statul de drept tinde să conducă la cristalizarea unei norme de drept internațional cutumiar constând în obligația statelor de a respecta acest principiu.

În afara acestor elemente la nivel global, apare necesitatea identificării componentelor care definesc statul de drept. În acest sens, deși documentele ONU conțin unele indicații utile, considerăm că o valoare o are contribuția OSCE și a Consiliului Europei. Astfel, studiul încearcă să argumenteze că statul de drept nu se rezumă la un "element obiectiv" – respectarea legalității formale, ci are și o componentă "subiectivă" – reprezentată de buna credință în exercitarea puterii publice, asigurată instituțional printr-un sistem al echilibrului între puterile statului și prin proceduri care să asigure limite în exercițiul puterii. Studiul își propune să detalieze această idee, pornind de la definiția dată de OSCE statului de drept, în conformitate cu care acesta "nu reprezintă doar o legalitate formală care asigură regularitate și consecvență în atingerea și punerea în aplicare a unei ordini democratice, ci justiția bazată pe recunoașterea și acceptarea deplină a valorii supreme a personalității umane și garantată de instituții care asigură un cadru pentru expresia sa deplină". Consiliul Europei, prin Comisia Europeană pentru Democrație prin Drept (Comisia de la Veneția), a adus o contribuție esențială la configurarea statului de drept, prin elaborarea unui Raport privind statul de drept (2010) și a unei "Liste de verificare" („Checklist”) în 2016. Aceste documente întăresc ideea că toate puterile publice – legislativă, executivă, judecătorească – comportă "limite", atât subiective (bazate pe buna credință și susținerea interesului general), cât și obiective, bazate pe proceduri care să asigure echilibrul între puterile statului.

Consecințele acestei noi reguli emergente de drept cutumiar internațional se pot regăsi la diferite niveluri ale vieții internaționale: pornind de la relația dintre dreptul internațional și dreptul intern până la configurarea unei posibile obligații a statelor de a nu recunoaște anumite situații teritoriale care se doresc a fi create cu încălcarea principiului statului de drept (în acest ultim sens, fiind foarte relevantă reacția internațională față de "referendumul" din Catalonia, din anul 2017).

Dmitro KOSTYA, Liudmyla KOSTYA

Universitatea Națională din Cernăuți, Ucraina

Mediating Tax Disputes: Chimera or Practical Possibility?

Legal disputes between taxpayers and state revenue authorities represent one of the most intractable and complex disputes. Their complexity regarding application of mediation procedures, taken in comparison with the resolution of private legal conflicts, lies primarily in the special nature of public interest. The main goal of the paper is to find out whether the resolution of tax disputes through mediation is a practical idea and if so to explore how we can move forward in eliminating possible obstacles on the way of reaching successful outcomes in mediating such kind of conflicts.

Maria-Cristina PETRE

Universitatea din București

Scurtă incursiune în problematica obligațiilor operatorilor care introduc pe piață lemn și produse din lemn

SECȚIUNEA 2

Teoria și istoria dreptului

Sala Constantin Dissescu

22 noiembrie 2018

PANEL 2

Dan Andrei POPESCU

Universitatea Babeș-Bolyai Cluj-Napoca

Patria ca și concept juridic

Pornind de la realitățile lumii de azi, ne propunem o regândire a conceptului de "apartenență", reflectând asupra noțiunii de patrie din perspectivă juridică. Ce este, deci, patria? Este ea cetățenia țării pe care o avem? Dar în cazul dublei sau multiplei cetățenii? Este ea cea a cărei limbă (maternă) o vorbim? Sau, dimpotrivă, patria este acolo unde locuim în mod statornic, unde ne-am fixat reședința noastră obișnuită, unde ne putem (sau nu?) considera a fi "acasă". Prelegerea își propune să fixeze, pornind de la analiza impactului regulamentelor europene, reperle conceptului de apartenență juridică a persoanei.

Adriana ALMĂȘAN

Universitatea din București

100 de ani de limbaj juridic românesc

Dreptul românesc se caracterizează prin tradiționalism și specificitate, dar și prin dinamicitate și adaptabilitate. Între instrumentele care au permis dezvoltarea ramurilor tradiționale de drept românesc și apariția de noi ramuri în cei 100 de ani de la Marea Unire, un loc important l-a reprezentat limbajul juridic. Evoluția limbajului juridic formează obiectul studiului de față, atât din perspectiva caracterului său de stabilitate, cât și a tendințelor inovatoare.

Dana DIACONU

Universitatea de Vest, Timișoara

Ce este național în dreptul românesc?

Dezvoltările pe care ultimul secol le-a adus în privința protecției drepturilor subiective surprind statele naționale cu un efect care în ultimii ani este tot mai ușor de sesizat. Dreptul zis național trebuie să-și adapteze conținuturile pentru a se conforma unor imperative care provin de la entități politice și juridice de altă natură, dar la care statul național s-a articulat.

Mecanismul pune probleme de identitate dreptului național, care se vede validând norme care sunt străine de izvoarele materiale ale dreptului său. Jurisprudența CEDO în materia drepturilor legate de viața privată este ilustrativă.

Un asemenea scenariu necesită să fie înțeles, întrucât numai astfel statul național poate iniția o politică de rezistență și de păstrare a identității proprii, iar într-o asemenea politică mecanismele juridice sunt, evident, esențiale.

Ce este, deci, național în dreptul românesc? Pare banal, dar național este pământul (țara), oamenii, modul în care aceștia comunică și simț, conținutul memoriei lor, credința lor în Dumnezeu, modul de a fi românesc. În drept, obișnuim să expediem această întregă realitate în semnificația noțiunii de "izvor material de drept". De aceea, discuțiile despre caracterul național al dreptului intern nu au loc. Noțiunea de "stat național" din art. 1 Constituția României ar da legitimitate oricărei asemenea discuții, însă ideea scapă sensibilității noastre profesionale, chiar și celei a juriștilor și politicianilor cu un antrenat simț politic.

100 de ani de Marea Unire este sărbătoarea evenimentului istoric, ocazie de gândire și simțire, dar și provocarea istorică de a participa la o anamneză națională (în sensul grec al termenului), în scopul înalt de a repeta re-cunoașterea pe care românii și-au îngăduit-o acum 100 de ani, precum și bucuria și iubirea care s-au născut de aici.

Fidelitatea față de țară din art. 54 din Constituție impune o normă fundamentală greu de înțeles. Ar părea că cetățenii trebuie să fie fideli față de statul național. Dar să citim bine: puterile statului au aceeași obligație. Un legiuitor național fidel față de țară poate asigura românii că următoarea Mare Unire, cea de peste încă 100 de ani, va avea loc, va mai însemna ceva, și va găsi în românii acelor vremuri iubirea și bucuria de a fi împreună într-un loc al românilor pe pământul acesta mare.

Andrei NEGRU, Rodica CIOBANU

Universitatea de Stat din Moldova

Interferențe românești în fundamentarea filosofiei și teoriei dreptului

Căutarea unor noi perspective de înțelegere a dreptului în contemporaneitate aduce după sine analize pertinente ce determină schimbarea tiparelor clasice de abordare și reflectă tendința de legitimare a relațiilor sociale existente aflate în schimbare. În încercarea de a face față schimbărilor, teoreticieni și practicieni ai dreptului recurg la surse apropiate spațiului său cultural-istoric, astfel încât regăsim formule generalizatoare asemănătoare la autorii cu preocupări tematice similare din contexte social statale diferite, dar și recursul la surse doctrinare comune, în calitate de argumente și fundament direcțiilor promovate. Astfel, știința dreptului în arealul românesc (Republica Moldova și România) demonstrează existența atât a surselor comune, dar și mari similitudini între preocupări, direcții de cercetare, preocupări tematice.

PANEL 6

Sergiu BĂIEȘU

Universitatea de Stat din Moldova

Evoluția dreptului civil pe teritoriul Basarabiei în perioada 1812-2018

În spațiul românesc anul 2018 simbolizează Centenarul Marii Uniri, semnificație care obligă contemporanii de a pune în discuție memoria istorică, care a marcat destinul neamului românesc. Începând cu anul 1812 și până în 1918 Basarabia a fost o provincie a imperiului rus, unde, în ciuda promisiunilor Țarului Alexandru I, de a aplica în acest spațiu legislația autohtonă, sa aplicat legislația imperiului. În această prezentare vom încerca să analizăm evoluția dreptului civil în Basarabia în perioada 1812-2012, evidențiind, convențional, următoarele perioade: 1812-1918; 1918-1940, 1940-1991 și 1991-2019.

Sevastian CERCEL

Universitatea din Craiova

Unificarea legislativă în România: opinii doctrinare, soluții normative în perioada interbelică

Edmond Gabriel OLTEANU

Universitatea din Craiova

Reglementarea proprietății intelectuale în România interbelică

Proprietatea intelectuală a avut de parcurs un proces de uniformizare legislativă, ușurat de aderarea de către România la Convențiile de la Paris, în 1920 și Berna, în 1927. Practic, puțina legislație în domeniu a trebuit să parcurgă același drum, în România Unită, deoarece niciunul dintre cele două imperii și nici Regatul României nu aderaseră, la momentul 1918, la Convenția de la Berna, iar reglementarea modernă a proprietății intelectuale, mai ales cea internațională, era la început de drum. Dacă în cazul invențiilor uniformizarea s-a făcut prin extinderea legislației, în cazul drepturilor de autor, pregătirea aderării la Convenția de la Berna și opiniile exprimate după Congresul din 1906 au făcut să fie o uniformizare prin legiferare.

PANEL 10

Elena ARAMĂ

Universitatea de Stat din Moldova

Încercări de reorganizare a justiției basarabene la începutul anului 1918

Sfatul Țării, parlamentul basarabean de la 1917-1918, a examinat la 9 martie 1918 proiectul de lege de reorganizare a justiției. Acest proiect a fost prezentat Sfatului Țării de directorul general al justiției Mihail Savenko. Analiza propunerilor de ameliorare a justiției basarabene conform proiectului original aflat în Arhiva Națională a Republicii Moldova demonstrează necesitatea stringentă a reorganizării justiției pe fundamente democratice, principalele fiind cele de înlăturare a inegalităților în fața legii și a justiției, inegalități specifice structurii medievale a organizării sociale ruse. Totuși, experiența democratică limitată a autorilor proiectului, presiunea timpului (posibil și alte motive de ordin subiectiv) și-au pus amprenta asupra proiectului respectiv, astfel încât în proiectul de lege prezentat Sfatului Țării erau prezente erori și inadvertențe. În aceste condiții problema reorganizării justiției în Basarabia rămânea a fi una actuală și după proclamarea la 27 martie 1918 a unirii cu România.

Paul George BUTA

Mușat și Asociații

Istoria protecției numelui comercial în România

Prezentarea urmărește să puncteze câteva momente cheie ale protecției numelui comercial în dreptul românesc. Sunt avute în vedere în principal elementele de legislație dar și punctele definitorii sau de cotitură ale practicii judiciare sau doctrinei. Pentru o mai bună înțelegere a cauzelor, vom încerca să plasăm fiecare dintre aceste momente într-un context care să permită o viziune mai amplă asupra strânsei inter-relaționări dintre elementele sociale, politice și economice și evoluția juridică a protecției numelui comercial.

Monica Florentina POPA

Universitatea din București

Disciplina teoria generală a dreptului la 100 de ani de la Marea Unire – premise și provocări

Scopul intervenției este acela de a reliefa evoluția uneia dintre cele mai importante materii din planul de învățământ universitar juridic – Teoria generală a dreptului, din perioada interbelică și până astăzi, dintr-o perspectivă ce excede unei simple documentări istorice. Se vor căuta constantele dreptului, dar și factorii de schimbare, vor fi analizate provocările în predarea acestei discipline teoretice, precum și modalitățile de adaptare la realitățile actuale din epoca digitalizării și globalizării.

23 noiembrie 2018

PANEL 15

Florentin ȚUCA

Țuca Zbârcea și Asociații

Criza actuală a limbajului politic și juridic

Trăim într-o lume care seamănă din ce în ce mai mult cu universul imaginat de Orwell în distopia "1984": limitarea crescândă a drepturilor individuale, intruziunea statului în viața privată, alunecarea dreptului spre justiția represivă. Foarte afectat de acest regim este și limbajul, tot mai opresat de valul corectitudinii politice și politicilor identitare. Sunt cauze care fac ca însăși norma de drept să fie în suferință.

George Liviu GÎRLEȘTEANU

Universitatea din Craiova

Un secol de parlamentarism în România

Studiul "Un secol de parlamentarism în România" va reliefa evoluția politico-juridică, rolul și tradițiile democratice române privind instituția Parlamentului, parcurgând etape istorice importante din ultimii o sută de ani ai statului român: Marea Unire din 1918, Constituția din 1923 și din 1938, constituțiile comuniste și Constituția din 1991.

Sebastian RĂDULEȚU

Universitatea din Craiova

Protecția proprietății prin intermediul controlului constituționalității în perioada interbelică

Apărarea dreptului de proprietate prin controlul de constituționalitate a legilor a fost o preocupare constantă a instanțelor de judecată în România interbelică. Prezentarea comunicare își propune o analiză critică a acestei jurisprudențe constituționale, inițiate pe cale jurisprudențială în cadrul Vechiului Regat și consacrată, ulterior, prin Constituția României Mari de la 1923.

PANEL 19

Ion TORONCIUC

Universitatea Națională din Cernăuți, Ucraina

Evoluția educației și a științei juridice în Bucovina în perioada interbelică

The formation of lawyers' academic community in Bukovyna is closely related to the activities of the Chernivtsi University. Consequently, the historical-legal research under discussion deals with the issue of investigating the development of legal education and science in Bukovyna at times when it belonged to Romania. Particular emphasis has been laid on the peculiarities of legislative regulation, structural composition, basic trends of scholars' activities, as well as on the staff provision of the Faculty of Law during 1918-1940.

Flavius A. BAIAS, Constantin PINTILIE

Universitatea din București

Evoluția învățământului juridic românesc în cei 100 de ani de la Marea Unire

Istoria învățământului juridic superior românesc a fost, în mod evident, influențată de istoria României, evoluția acestuia fiind influențată de evoluția societății românești, în ansamblu. Facultățile de drept și profesorii lor, ca și generațiile de juriști pe care le-au format, au contribuit în mod esențial la construcția statului și a economiei naționale, în diferitele epoci pe care le-au traversat în ultimul secol, atât prin redactarea și adoptarea actelor normative, cât și prin aplicarea acestora în viața cotidiană.

Alin SPERIUSI-VLAD, Violeta STRATAN

Universitatea de Vest, Timișoara

Evoluția regulilor de soluționare a conflictelor juridice în sistemul de drept românesc

Cu siguranță, regulile de soluționare a litigiilor au evoluat considerabil din perioada feudală până la apariția noilor coduri de procedură, fiind dominate de obiectivul rezolvării cât mai temeinice și rapide a conflictului social adus în fața celor chemați să îl tranșeze. Merită însă văzut dacă, de-a lungul vremii, legiuitorul a avut o viziune clară asupra a ceea ce și-a propus să facă în acest domeniu sau dacă soluțiile oferite de diferitele reglementări au reprezentat doar o serie de alegeri circumstanțiate de momentele istorice, neurmărind nepărat o perfecționare a "rețetei" de aflare a adevărului judiciar.

Din acest motiv, este utilă o analiză punctuală a anumitor elemente constante dintr-un sistem de rezolvare a conflictelor juridice, precum: autoritatea de lucru judecat, respectiv forța obligatorie a hotărârilor judecătorești, accesul la justiție, care scoate în evidență puterea judecătorilor în orice formă de organizare statală și rolul acestora în demersul de stabilire a adevărului, probele care pot fi administrate în procedura judiciară, care justifică formal adevărul judiciar, adaptând totodată formalismul judiciar la realitate faptică, și nu în ultimul rând modalitatea de soluționare a conflictelor particularilor cu statul.

Toate acestea reprezintă în realitate criterii de evaluare a calității actului de justiție.

SECȚIUNEA 3

Drept Privat

Sala Constantin Stoicescu

22 noiembrie 2018

PANEL 3

Valeriu STOICA

Universitatea din București

Dreptul material la acțiune în materia drepturilor reale principale

Studiul analizează aspectele specifice ale dreptului material la acțiune în materia drepturilor reale. După trecerea în revistă a acțiunilor prin care se apără drepturile reale și posesia ca stare de fapt, sunt evidențiate mai întâi elementele comune ale dreptului material la acțiune, iar apoi sunt prezentate trăsăturile particulare ale acestui drept în raport cu fiecare acțiune reală. În finalul studiului este schițată o sinteză a elementelor definitorii privind dreptul material la acțiune în această materie și sunt formulate sugestii privind raportul dintre dreptul material la acțiune în general și dreptul material la acțiune în domeniul examinat.

Șerban DIACONESCU

Universitatea Babeș-Bolyai Cluj-Napoca

Funcțiile analizei de proporționalitate la apărarea drepturilor nepatrimoniale

Nu orice atingere adusă drepturilor nepatrimoniale constituie o încălcare ilicită a acestora, de natură să atragă aplicarea unor sancțiuni. Atunci când exercitarea anumitor drepturi nepatrimoniale, în special libertatea de exprimare, intră în conflict cu exercițiul altor drepturi nepatrimoniale, pentru a determina dacă modul de exercitare al unui drept este conform cu limitele legale sau, dimpotrivă, este exercitat în mod excesiv sau nerezonabil, sau chiar cu intenția de a vătăma trebuie făcută o analiză de proporționalitate: în ce măsură există un interes preponderent public sau privat care să justifice exercițiul unui drept și în ce măsură acel interes preponderent poate justifica o astfel de afectare a dreptului nepatrimonial al unei persoane.

Însă analiza de proporționalitate nu ar trebui să fie utilizată exclusiv pentru a determina dacă în speță există sau nu o faptă ilicită. Considerăm că funcțiile sale se extind și asupra alegerii sancțiunii adecvate cu prioritate repararea prejudiciului prin mijloace nepatrimoniale, și chiar asupra modului de determinare al daunelor interese pe care eventual instanța le acordă persoanei ale cărei drepturi nepatrimoniale au fost încălcate.

Liviu Bogdan CIUCĂ

UNNPR

Profesia de notar în contextul evoluției dreptului românesc la 100 de ani de la Marea Unire

Profesia de notar analizată din perspectiva evoluției dreptului românesc la 100 de ani de la Marea Unire este o temă de cercetare științifică ce se impune atât spre clarificarea unor aspecte ce au generat de-a lungul timpului confuzii, cât și pentru evidențierea argumentată a parcursului istoric al profesiei de notar și al activității notariale, ambele pe nedrept insuficient evidențiate în raport cu valoarea socială, tradiția și importanța acestora.

Cercetarea propune o abordare istorică și legislativă a rolului avut de notar în perioada de referință, analizând tema atât din perspectiva teritorială, respectiv în Bucovina, Transilvania și Basarabia, dar și din perspectiva actelor normative cu incidență în această materie.

Decretul I al Consiliului Dirigent din 24 ianuarie 1919 -Despre funcționarea în mod provizoriu a serviciilor publice, aplicarea legilor, despre funcționari și întrebuițarea limbilor; Ordonanța 121 din 19 februarie 1919 referitoare la judecători, avocați și notari publici; procesele verbale și corespondența cu Consiliul Dirigent - regăsite prin grija lui Gheorghe Iancu în Justiția Românească (1919); Decizia Consiliului de Miniștri nr. 1674 din 27 iunie 1920, Ordinul Circular nr. 22658 emis de Comisia de la Cluj la 1 august 1920; Legea de introducere a justiției române în Basarabia din 6 octombrie 1918; Decretul nr. 610 din 21 februarie 1923; Legea pentru unificarea administrativă din 14 iunie 1925; Decretul nr. 79 din 30 martie 1950 - pentru organizarea Notariatelor de Stat; Decretul nr. 377 din 20 octombrie 1960 pentru organizarea și funcționarea notariatelor de stat și Legea nr. 36 din 17 noiembrie 1995 -Legea notarilor publici și a activității notariale, sunt doar câteva acte normative, ce marchează existența și dezvoltarea profesiei de notar pe parcursul celor 100 de ani de la Marea Unire.

Respectând opinia juristului Eugène Lermnier, formulată la începutul secolului XIX "dreptul trebuie studiat istoric: fără cunoașterea istoriei, a ceea ce a fost și a durat înainte de noi, am rămâne întotdeauna incompleți, ignoranți și nedrepți; dacă am încerca să disprețuim trecutul, am pierde înțelegerea prezentului și a propriilor noastre legi" și demonstrând actualitatea acestei opinii, cercetarea dezvăluie diverse acte normative ale vremii, mai puțin cunoscute dar care în contextul istoric al momentului își relevă importanța din perspectiva evoluției acestei profesii juridice nobile, profesia de notar.

Ioana FLOREA

Universitatea Lucian Blaga din Sibiu

Legislație și jurisprudență europeană relevantă în privința rolului asociațiilor de consumatori în apărarea drepturilor și intereselor legitime ale consumatorilor

Deși nu sunt investite, potrivit legii, cu un drept de control asupra activității desfășurate de către profesioniști, asociațiile de consumatori beneficiază de drepturi specifice instituite prin norme juridice europene și consacrate printr-o serie de hotărâri ale CJUE, care, pe de o parte, impun obligația consultării acestora cu ocazia elaborării proiectelor de acte normative, standardelor sau specificațiilor ce definesc caracteristicile tehnice și calitative ale produselor și serviciilor destinate consumatorilor, iar pe de altă parte, le conferă acestor organisme atât dreptul de a introduce acțiuni sau de a interveni în justiție pentru apărarea drepturilor și intereselor legitime ale consumatorilor, cât și acela de a obține informații asupra prețului și caracteristicilor calitative ale produselor sau serviciilor, de natură să ajute consumatorul la luarea unei decizii asupra achiziționării acestora.

Rolul juridic aparte al acestor categorii de persoane fără scop lucrativ în informarea și protejarea drepturilor consumatorilor, prezintă relevanță deosebită în contextul tendinței de creștere a litigiilor izvorâte din contractele încheiate cu consumatorii, fiind de necontestat contribuția semnificativă a acestora în descurajarea manifestărilor concurențiale neloiale și abuzive ale profesioniștilor/comercianților pe piață.

Marius HAROSA

Universitatea Babeș-Bolyai Cluj-Napoca

Instituția administrării bunurilor altuia și aplicarea sa în dreptul român

Administrarea bunurilor altuia a fost catalogată de către criticii noului Cod civil ca fiind o instituție inutilă, decuplată de la remorca fiduciei, așa cum, originar, ea a fost creată în Codul civil din Quebec. Însă, o analiză detaliată a ei oferă numeroase surprize și potențiale domenii de activitate. Administrarea bunurilor altuia poate funcționa începând cu creionarea activității unui mandatar și până la funcționarea societății fără personalitate juridică. Este interesant de discutat aplicarea ei în domeniul rezervat dreptului societar, precum și rezultatele obținute din diescarea amănunțită a realelor valențe ale administrării depline.

PANEL 7

Ionuț Florin POPA

Universitatea Babeș-Bolyai Cluj-Napoca

Constituționalizarea dreptului privat

Scopul prezentării este acela de a surprinde un fenomen denumit de unii autori „constituționalizarea dreptului privat”, iar de alții „aplicarea directă a drepturilor și libertăților fundamentale în relațiile de drept privat”. Conținutul prezentării vizează originea teoriei efectului direct al drepturilor și libertăților fundamentale și modul în care aceasta este oglindită de doctrina și jurisprudența europeană și națională.

Marian NICOLAE

Universitatea din București

Curtea Constituțională și recursul în casație

Curțile de casație și justiție sunt, prin definiție, chemate să îndeplinească 2 funcții principale: controlul de legalitate al hotărârilor judecătorești recurate (protecția, în recurs, a așa-numitului ius litigatoris) și asigurarea interpretării și unitare a legii de către instanțele judecătorești (realizarea așa-numitului ius constitutionis).

Noul Cod de procedură civilă a consacrat, în terminis, cele două funcții, prevăzând și anumite procedee sau mecanisme juridice de realizare a acestora, precum: controlul de legalitate, iar nu și de temeinicie al hotărârilor atacate, admisibilitatea condiționată a recursului, obligativitatea reprezentării părților prin avocat sau consilier juridic, procedura de filtrare, casarea cu trimitere spre rejudecare în cazul judecării recursului de către Înalta Curte, obligativitatea deciziilor pronunțate în recursul în interesul legii și în cererile de dezlegare a unor chestiuni de drept noi.

În optica, dubioasă, unilaterală și realmente criticabilă a Curții Constituționale, multe, dacă nu toate aceste procedee și mecanisme sunt, în tot sau în parte, neconstituționale, violând, în principal, fie dreptul la un proces echitabil (i.e. dreptul de acces liber la justiție, dreptul de apărare etc.), fie principiul egalității în fața legii, ceea ce pune sub semnul întrebării soarta reformei procesului civil și, prin aceasta, însăși stabilitatea, coerența și, poate, chiar supraviețuirea Noului Cod de procedură civilă.

Florin MANGU

Universitatea de Vest, Timișoara

Diluția răspunderii civile pentru fapta proprie prin asigurarea de răspundere civilă

Prin plata despăgubirii avansate de către asigurător victimei faptei ilicite prejudiciabile săvârșite de către asigurat, dreptul la despăgubire al celui prejudiciat s-a stins, în limita indemnizației plătite de către asigurător, totuși principiul echității și cel al justiției comutative, precum și rațiuni de moralitate, dar și imperativul social al tragerii la răspundere a celui care este răspunzător de repararea unui prejudiciu prohibesc a se considera stinsă proporțional și obligația corelativă a acestuia din urmă, care astfel s-ar vedea exonerat de răspundere fără însă ca împotriva lui să se fi antrenat măcar răspunderea civilă, fără să fi fost obligat la repararea prejudiciului; într-un astfel de scenariu, raportul juridic de răspundere civilă născut din fapta ilicită prejudiciabilă săvârșită cu vinovăție a autorului prejudiciului, între acesta din urmă și persoana prejudiciată, s-ar stinge fără ca patrimoniul celui îndatorat la reparare să sufere vreo modificare. Ne-am afla astfel într-o situație în care instituția juridică a răspunderii civile ar fi de-a dreptul pervertită, nici funcția sa reparatorie, nici cea preventiv-educativă nefiind îndeplinite. În acest fel, cel răspunzător de repararea prejudiciului nu are nici o contribuție la despăgubirea celui prejudiciat, despăgubire care este efectul executării conforme, de către asigurător, a contractului de asigurare, iar nu al antrenării răspunderii civile împotriva celui ținut la repararea prejudiciului. Acesta din urmă se vede astfel, teoretic, exonerat de obligația sa, ca și când i s-ar fi făcut o liberalitate, căci patrimoniul său nu suferă vreo diminuare proporțională cu despăgubirea încasată de către cel prejudiciat. Prin urmare, cum vom putea vorbi, într-o astfel de ipoteză, de adoptarea, împotriva celui răspunzător de repararea prejudiciului, a unei măsuri menite să-l descurajeze a mai săvârși, în viitor, astfel de fapte ilicite prejudiciabile?

Mircea BOB

Universitatea Babeș-Bolyai Cluj-Napoca

După 100 de ani: mai avem nevoie de rezervă succesorală?

Marea Unire din 1918 a ridicat problema unificării legislative într-un context dominat sociologic de un tip relativ unitar de familie și

sub imperiul unor reglementari practicând rezerva succesorală.

Mijlocul sec. XX a adus unificarea legislativă, dar și schimbări în configurația și în funcționarea familiei. Acestea s-au accelerat odată cu deschiderea intervenită după decembrie 1989, ducând la dezbaterile în Comisia de Cod civil a însăși utilității rezervei.

Ce ne spune practica? Care sunt tendințele dreptului comparat? Mai avem nevoie de rezerva succesorală?

PANEL 11

Radu Alexandru RIZOIU

Universitatea din București

În spatele oglinzii: voința ca putere

Dreptul este un sistem de oglinzi care reflectă în mod imperfect realitatea. Voința este analizată în plan psihologic drept un proces complex. Dreptul a simplificat aceste mecanisme sub forma voinței nomothete, manifestarea de voință care dă naștere unei norme juridice (private). Cu toate acestea, există în continuare zone în care abordarea simplificatoare produce confuzii. Ne propunem să analizăm câteva dintre zonele gri ale voinței juridice.

Dorin CIMIL

Universitatea de Stat din Moldova

Apărarea drepturilor beneficiarului

Beneficiarul dobândește din momentul încheierii contractului dintre stipulant și promitent dreptul creat în favoarea sa, fără a fi necesară acceptarea de către beneficiar a acestui drept. Deoarece dreptul se naște direct în patrimoniul beneficiarului, acesta poate introduce acțiunile pe care le-ar fi putut introduce stipulantul pentru a obține executarea obligației care incumbă promitentului iar în cazul în care nu se execută obligația beneficiarul poate cere plata daunelor-interese.

Cristina Mihaela NICOLESCU

Universitatea din București

Particularități ale convenției matrimoniale / contractului matrimonial în sistemul român de drept și în cel al Republicii Moldova

Convenția matrimonială/contractul matrimonial reprezintă instrumentul juridic ce permite viitorilor soți sau, după caz, soților, să opteze pentru acel regim matrimonial concret, care reflectă cel mai bine situația materială, interesele patrimoniale, profesia, vârsta și mentalitățile acestora. Odată cu intrarea în vigoare a Codului civil român, respectiv a Codului familiei din Republica Moldova, materia regimurilor matrimoniale a suferit substanțiale modificări, prin instituirea principiului libertății convențiilor matrimoniale. Prezentul demers științific se dorește a fi o succintă expunere comparativă cu privire la fizionomia convenției matrimoniale/contractului matrimonial în cele două sisteme de drept, obiectivul fiind acela de a decela specificitatea fiecărei reglementări, dar și punctele de convergență în materie.

PANEL 13

Claudiu BUGLEA

Universitatea din București

Familia tradițională, sau nu – cu element de extraneitate

După 100 de ani de la Marea Unire, trecând printr-un regim totalitar, dar având în spate mai mult de două milenii de tradiție și mai multe reglementări constituționale, familia (ca instituție juridică) a fost adusă în discuția publicului românesc, printr-un referendum deja celebru, în Anul Centenarului – 2018.

Prezentarea de față își dorește să surprindă această frumoasă «poveste de viață» din perspectiva dreptului internațional privat... român... de azi.

Cu alte cuvinte, voi încerca să mă refer în acest material atât la aspecte ce țin de încheierea, azi, în România, a unei căsătorii cu element de extraneitate, cât și la aspecte ce țin de recunoașterea... sau nu, a efectelor unor căsătorii (sau altor forme asimilate sau... asimilabile căsătoriei... clasice) pe teritoriul României.

Violeta COJOCARU

Universitatea de Stat din Moldova

Evaluarea prejudiciului urmare a afectării reputației întreprinderii în contextul concurenței neloiiale

În contextul noilor evoluții în materie de tehnologii informaționale și de evaluarea economică a reputației, apar elemente noi ce țin de obiectul de studiu, care anterior n-au fost decriptate suficient în literatura de specialitate și jurisprudență.

În acest sens, viteza de circulație a informației pe internet și importanța rețelelor de socializare sunt elemente care constituie un amplificator al noutăților cu conotație negativă. Actualmente se discută din ce în ce mai mult despre e-reputație, aceasta fiind o dedublare a reputației generale. În susținerea afirmației date ar putea fi invocat un sondaj recent din Franța (IFOP), care denotă că circa 85% din persoanele ce utilizează internetul își realizează cumpărăturile online, dintre care 80% se informează înainte de a cumpăra. Drept consecință, permițând a construi sau a distruge foarte rapid o reputație, internetul a transformat-o în una virtuală, care e mult mai fragilă și poate genera mult mai rapid efecte nefaste pentru întreprindere, materializate într-un prejudiciu mult mai mare. Fără o reputație bună nici o activitate nu poate dura în timp și se dezvolta, pe când lipsa sau distrugerea acesteia ar putea fi fatală, în special în anumite domenii, precum, spre exemplu, activitatea de consultanță.

Reputația este un activ fragil, care poate fi redus la neant foarte rapid, spre deosebire de timpul îndelungat necesar pentru construirea acesteia. Aplicată pe teren comercial, reputația unei companii constituie o îmbinare de aspecte emotive și raționale care se construiește progresiv în timp și care permite publicului să-și formeze o idee despre ceea ce ar trebui dânsul să se gândească vizând cutare sau cutare marcă sau întreprindere și, în consecință, vizând ceea ce ar putea dânsul spune cu referire la acestea din urmă.

În câmpul legal există mai multe ramuri de drept și mecanisme juridice ce oferă protecție reputației. Pertinente în acest sens sunt prevederile legale ce se referă la defăimare (legea Republicii Moldova nr. 64 din 23.04.2010 cu privire la libertatea de exprimare și legea franceză privind libertatea presei din 29 iulie 1881), care stabilesc sancțiuni corespunzătoare penale (legislația franceză) sau civile (legislația moldovenească), alături de dreptul de autor, cu sancționarea infracțiunii de contrafacere, noțiune prevăzută în Codului francez al proprietății intelectuale sau legea Republicii Moldova nr. 38 din 29.02.2008 privind protecția mărcilor). La fel pot fi invocate practicile comerciale înșelătoare, prevăzute de Codul francez al consumului sau legea Republicii Moldova nr. 105 din 13.03.2003 privind protecția consumatorilor, precum și prevederile articolului 226-4-1 din Codul penal francez privind "uzurparea identității numerice", introduse prin legea nr. 2011-267 din 14 martie 2011 privind orientarea și programarea pentru performanța securității interne.

Actualmente, reputația este considerată drept un activ economic intangibil important ce constituie o parte componentă a capitalului imaterial al întreprinderii. Acesta din urmă constituie diferența între valoarea economică de piață a întreprinderii și valoarea totală a activelor sale economice ce figurează în bilanțul contabil. În consecință, capitalul imaterial, cunoscut și sub denumirea de "goodwill", reprezintă factorul-cheie de succes la generarea valorii și profitului, în particular pentru întreprinderile ce prestează servicii inovative și înalt tehnologizate. Drept exemplu s-ar putea de invocat cazul companiei Apple cu o capitalizare bursieră de peste 800.000 miliarde dolari SUA, dintre care în jur de 700.000 miliarde dolari SUA (circa 90%) constituie capitalul său imaterial. Potrivit experților, capitalul imaterial al întreprinderii este divizat în capital uman, relațional și operațional, reputația întreprinderii făcând parte din capitalul imaterial relațional al acesteia.

Asfel, protecția reputației pare a fi un deziderat ineluctabil pentru oricare agent economic.

Olesea PLOTNIC

Universitatea de Stat din Moldova

Cumulul acțiunilor de contrafacere și de concurență neloială în cadrul activității de întreprinzător

Drepturile de proprietate intelectuală recompensează creativitatea și încurajează inovația, însă dacă nu vor fi protejate, creatorii și autorii vor fi lipsiți de motivație, iar societatea nu va avansa.

Titularul unui drept intelectual nu poate obține protecție suplimentară în comparație cu cea oferită de legislația care-i organizează în mod specific dreptul, dacă nu absoarbe în totalitate chestiunea. Dacă se dovedește că o legislație specifică nu epuizează chestiunea protecției dreptului intelectual recunoscut și organizat de aceasta și dacă se pare că normele de concurență neloială, pot oferi o protecție suplimentară, această va fi neapărat la periferia sferei specifice de protecție, adică în afara acesteia.

Codrin MACOVEI

Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași

Vechi și noi dificultăți în încheierea contractului de întreținere

Contractul de întreținere este o figură juridică relativ nouă între contractele utilizate în țara noastră. Deși des utilizat în ultimii 50 de ani, reglementarea sa a întârziat până la adoptarea noului Cod civil. Aparent, această lipsă a fost suplinită de jurisprudență și doctrină. Prin decizii de speță, instanțele de judecată au imprimat soluțiile juste în arhitectura destul de controversată a normelor aplicabile acestui contract. Facem referire în mod expres la problematica aplicării regulilor speciale ale contractelor înrudite, determinarea conținutului obligației de întreținere, posibilitatea executării prestațiilor prin echivalent bănesc, rezoluțiunea contractului, implicațiile morții întreținătorului și efectele rezoluțiunii. În realitate însă, practica contractului de întreținere nu s-a raliat niciodată întru totul avansului menționat, preferând cu obstinație păstrarea unor figuri tutelare cunoscute (e.g. regimul obligațiilor vânzării-cumpărării) în locul dezvoltării organice a acestui contract. Tocmai de aceea, modesta încercare de bilanț a rezolvărilor și dezvoltărilor impuse prin noul Cod civil va fi cu atât mai interesantă cu cât readuce în lumină, pe de o parte, multiplele încercări teoretice de realizare empirică unei morale obligaționale adaptate intereselor părților acestui contract, iar pe de altă parte, limitările practicii în realizarea conținutului propriu-zis al contractului.

23 noiembrie 2018**PANEL 16****Alexandru ATHANASIU**

Universitatea din București

Încetarea de drept a contractului individual de muncă. Între ameliorare legislativă și conformare constituțională

Studiul vizează modul în care a fost sau este propus a fi modificat art.56 litera c din Codul muncii, referitor la încetarea de drept a contractului individual de muncă la împlinirea vârstei standard de pensionare sau la încadrarea într-un gard de invaliditate. Fac obiectul examenului critic dispozițiile Legii nr. 12/2015 și deciziile CCR nr. 759/2017 și nr. 387/2018.

Septimiu Vasile PANAINTE

Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași

Omogenitate arhitectonică în Codul muncii din România și din Republica Moldova

Se poate afirma că legislația muncii în România și Republica Moldova a evoluat în tandem. Sub aspectul conținutului regăsim reglementări identice, asemănătoare și, uneori, deosebite. Cercetarea ne-a prilejuit ocazia de a constata că nu există diferențe fundamentale între cele două coduri. Deși unele soluții normative concrete sunt, în mod firesc, diferite, totuși, în esența lor, codurile exprimă aceleași principii relevând apartenența la aceeași familie juridică.

Paul POP

Universitatea din București

Câteva aspecte practice în materia curatelei speciale

Calitatea de curator special (curator litis), odată cu intrarea în vigoare a Noului Cod de procedură civilă, revine în mod exclusiv avocaților. De asemenea, Legea nr. 25/2017 privind modificarea Legii nr. 51/1995 enumeră activitățile de curatelă specială printre actele prin care se realizează activitatea profesională a avocatului.

Noua legislație procesual civilă, augmentează, într-o manieră benefică, rolul avocatului în cadrul procesului civil și prin reglementarea instituției curatelei speciale, care a fost instituită de legiuitor cu scopul de a preveni și a înlătura nesocotirea drepturilor procesuale ale persoanelor prevăzute în dispozițiile art. 58 NCPC.

Daniel GHIȚĂ

Universitatea din Craiova

Reperle majore ale reformei procesului civil

În procesul de reformare a legislației procesual-civile, asigurarea unei jurisprudențe unitare și accelerarea judecării au reprezentat principalele obiective ale legiuitorului. Deși au fost subsumate acestor scopuri majore, intervențiile legislative nu au reușit întotdeauna să configureze mecanismele procesuale adecvate, care să fie ratificate în practica instanțelor sau să reziste testelor de constituționalitate ori de convenționalitate. Analiza consacrată unor instituții procesuale cu incidență în concretizarea obiectivelor menționate, identificate în Codul de procedură civilă din 1865 și în Noul Cod de procedură civilă, tinde să releve reușita procesului reformator.

Liviu Gheorghe ZIDARU

Universitatea din București

În căutarea procedurii judiciare eficiente: 93 de ani de la prima lege de accelerare a judecării. Retrospectivă și unele reflecții de lege ferenda

Înfăptuirea Marii Uniri a pus sistemul juridic românesc în fața unei provocări deosebite. Pentru o perioadă îndelungată, dreptul judiciar (în sensul cel mai larg) nu a avut un caracter unitar, astfel cum o cerea caracterul Statului român nou creat, ci a fost guvernat de norme de sorginte și filozofie foarte diferite. În vechiul Regat era aplicabil Codul de procedură civilă din anul 1865, reformat în anul 1900, aflat încă departe de dezideratul unei proceduri eficiente, în vreme ce în Transilvania și în Basarabia, defunctele imperii austro-ungar și țarist lăsaseră moștenire o legislație procesuală semnificativ diferită. Efortul unificării a fost inițiat prin prima lege de accelerare a judecăților, din anul 1925, cea care a și imaginat o procedură de judecată foarte concentrată, riguroasă și impunând o disciplină strictă părților (motiv pentru care, deloc surprinzător, a fost ulterior atenuată). După eșecul aplicării Codului Carol al II-lea din anul 1940, începând cu anul 2013 Noul Cod de procedură civilă a intrat, în cea mai mare parte, în vigoare, dar noi abordări normative riscă să-i compromită în multe privințe aplicarea. Sunt așadar necesare reflecții cu privire la direcțiile clare în care ar fi dezirabil să ne îndreptăm, pentru a nu repeta greșelile trecutului, respectiv modificarea repetată, incoerentă și contradictorie a procedurii civile, căreia îi cad victime în primul rând justițiabilii.

PANEL 20

Sorin DAVID

Universitatea din București

Încheierea contractelor cu titlu oneros de către profesioniștii-comercianți între care există un decalaj comercial semnificativ

În practica încheierii contractelor dintre profesioniștii-comercianți se întâmplă adesea ca una dintre părți să se afle într-o situație de inferioritate comercială semnificativă față de cealaltă parte, la data încheierii contractului. Acest articol analizează cazurile în care încheierea unui asemenea contract nu este valabilă și, respectiv, ce remedii juridice are la îndemână partea în stare de inferioritate care a suferit pierderi patrimoniale din cauza încheierii contractului. În acest scop, analiza noastră se raportează la viciile de consimțământ, abuzul de drept și abuzul de poziție dominantă în dreptul concurenței.

Lucian BERCEA

Universitatea de Vest, Timișoara

Câtă originalitate suportă dreptul românesc al protecției consumatorilor?

Instrumentele normative de protecție a consumatorului supraîndatorat adoptate în ultimul deceniu în România se află într-un raport de concurență normativă imperfectă. Transpunerilor în dreptul național ale directivelor în materie li s-au adăugat inițiative interne, concretizate sau rămase în stadiu de proiect – insolvența persoanei fizice, darea în plată a imobilelor pentru stingerea obligațiilor născute din credite, conversia creditelor în valută, plafonarea dobânzilor la credite, limitarea valorificării drepturilor cesionarilor de creanțe, eliminarea caracterului de titlu executoriu al contractului de credit. Deși, aparent, aceste mecanisme pot fi construite autonom (atât în raport cu dreptul comun, cât și în raport cu alternativele din dreptul special al consumului), o astfel de arhitectură este ineficientă și, uneori, inechitabilă. Lipsa de convergență sistemică, derogările drastice de la dreptul comun, dar și utilizarea unor remedii specifice dezechilibrelor contractuale pentru înlăturarea unor dezechilibre patrimoniale au creat tensiuni anormale în sistemul

normativ, precum și riscuri la adresa securității raporturilor contractuale. O abordare coerentă a supraîndatorării consumatorului trebuie să trateze diferențiat situațiile de dificultate financiară, în funcție de cauza, de severitatea și de imputabilitatea lor, evitând substituirea soluțiilor europene moderate cu soluții naționale radicale.

Carmen Tamara UNGUREANU

Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași

Regimul juridic al prosumatorului în contractele electronice internaționale

Evoluția tehnologiei a facilitat dezvoltarea așa numitei economii colaborative. Prin intermediul platformelor digitale, care „înlătură” frontierele dintre state, se prestează diverse servicii, precum închirierea locuințelor pe termen scurt (prin Airbnb), transport urban (prin Uber), pet-sitting (prin PetBacker), mici servicii casnice (prin TaskRabbit), ș.a. Scopul lucrării este acela de a stabili care este rolul prestatorului de servicii, numit și prosumator, în aceste contracte, ce drepturi și obligații are și căror reguli trebuie să se supună, luând ca sistem de referință prosumatorul cu reședința obișnuită în România.

Gheorghe PIPEREA

Universitatea din București

Despre bani și (in)stabilitatea prețurilor

Banii pot fi definiți ca etaloane și depozitari ai valorii. Banii nu au valoare în sine, ci doar pentru că oamenii au încredere că însemnele monetare sau banii scripturali înmagazinează valoare, făcând posibil schimburi de mărfuri și servicii. Alături de funcția de etalon valoric utilizat în schimbul de bunuri, banii au și funcțiile de mijloace de plată și de instrumente de tezurizare. Aceste două funcții ale banilor sunt esențiale în drept, întrucât asigură stingerea prin plată a datorii bănești și fac parte din patrimoniul persoanelor, arătând averea și lichiditatea activelor acestora.

Pe teritoriul unei țări sau al unei uniuni monetare, putere circulatorie are doar însemnul monetar emis și pus în circulație de banca centrală. Conform legii, moneda emisă de banca centrală este singura care are putere liberatorie în tranzacțiile bănești, având curs obligatoriu pe acel teritoriu căruia îi este destinat. În afară de banii “tari”, emiși de banca centrală, în circulație sunt admiși și banii – datorie, emiși de băncile comerciale odată cu punerea în circulație a actului juridic al creditării și neutralizați odată cu plata datoriei generată de acesta.

Masa monetară se compune din banii emiși de banca centrală și din banii – datorie. Aceștia din urmă sunt considerați similari cu banii emiși de banca centrală, deși ei nu există decât ca datorie a împrumutatului. Proporția celor două categorii de bani este net favorabilă banilor – datorie, care reprezintă peste 90% din banii aflați în circulație sau în conturi. Existența acestor bani – datorie sunt cauza pierderii treptate și constante a puterii de cumpărare a monedei și, în același timp, cauza extensiei în proporție geometrică a cazurilor de captivitate, supra-îndatorare și chiar de ruină a celor care se împrumută, inclusiv a statelor.

Principala sarcină a băncilor centrale este menținerea stabilității prețurilor. Fluctuațiile masei monetare aflate în circulație pot determina inflație sau deflație, ceea ce erodează cantitativ valoarea înmagazinată de fiecare monedă. Inflația și deflația nu explică însă scăderea constantă a puterii de comparare, aceasta fiind, de fapt, latura calitativă a valorii înmagazinate de fiecare unitate monetară. Cauza acestei scăderi este creșterea constantă și incontrollabilă a cantității de bani – datorie aflate în circulație, care generează constant dobânzi. Fiind un produs inerent economiei bazată pe credit, care nu lasă niciun singur comerciant în afara procesului de emisie a banilor-datorie de către băncile comerciale, dobânda a devenit în ultimul secol o parte consistentă a costului oricărei mărfi și a oricărui serviciu, întrucât comercianții se împrumută la bănci, iar costurile împrumuturilor devin costuri ale mărfurilor și serviciilor pe care toți membrii societății trebuie să le suporte.

Acumularea de bogății sub formă de bani (și, adiacent, sub formă de resurse la care cel care le deține are acces) a determinat o inegalitate economică șocantă pentru o economie de consum, pretins democratică: doar 1% dintre pământeni dețin 99% din resursele pământene. Aceasta inegalitate are un preț greu – numărul captivilor și al persoanelor aflate în stare vulnerabilă a crescut mai mult decât în perioada medievală, iar consumul a devenit un scop în sine, pentru care resursele pământene au devenit deja insuficiente. Nu doar simpli particulari vor suferi din reculul inexorabil al consumului, ci și comercianții și comerțul, în general. Din acest punct, întoarcerea devine imposibilă.

PANEL 24

Florian NIȚU

Popovici Nițu Stoica și Asociații

Principii de drept transnațional în Regulile de procedură arbitrală CACIR 2018

În esență, prezentarea urmărește să arate că elementele de noutate la Regulile de procedură arbitrală 2018 reflectă, cu ajustări minimale, reguli materiale, principii și norme directe, dezvoltate transnațional în arbitraj, prin mijloace instituționale, cvasi-instituționale, în practica arbitrală și în general, în discursul juridic. Include aici teme și obiective precum simplificarea, de-judiciarizarea procedurii, etapizarea acesteia pe distincția faza scrisă - faza orală, mecanismul de administrare a probei și a dosarului, obligativitatea calendarului, termeni, condiții și proceduri pentru recuzarea și incompatibilitatea arbitrilor, reguli de transparență, control al egalității de arme, consistență, imparțialitate, varianta românească pentru fast track arbitration, mecanisme de tip opt in, formula arbitralului unic și de urgență.

Raluca PETRESCU

Popovici Nițu Stoica și Asociații

Arbitrul de urgență – abordare comparativă, domenii de aplicabilitate, beneficii și neajunsuri, propuneri de lege ferenda

Noua reglementare a instituției arbitralului de urgență îndeplinește două funcții principale: pe plan local, de a dezvolta cadrul de acordare a măsurilor provizorii și asigurătorii în procesul arbitral, iar pe plan internațional de a alinia Regulile de procedură arbitrală ale CACI-CCIR la tendințele globale conturate în practica instituțiilor arbitrale de renume. Prezentarea va sublinia, pe de o parte, procedura arbitralului de urgență în noua reglementare CACI-CCIR, comparativ cu reglementarea adoptată de principalele instituții arbitrale pe plan internațional. Pe de altă parte, vom trata dificultățile pe care o astfel de instituție le poate întâmpina pe plan local, relevante inclusiv în tendințele jurisprudențiale foarte recente, precum și unele propuneri de lege ferenda pentru îndreptarea disonanțelor.

Iulia GOLGOJAN

Piperea & Asociații

Piercing the corporate veil - acțiunea reglementată la art. 2371 din Legea nr. 31/1990 - un instrument optim în teorie, dar dificil de aplicat în practică

“Piercing the corporate veil” este o reprezentare sugestivă a instituției inserate în Legea nr. 31/1990 privind societățile prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 82/2007 și presupune o excepție de la răspunderea limitată a asociatului, pentru datoriile societății, excepție ce poate interveni în anumite condiții, stabilite de lege.

De asemenea, începând cu data de 1.10.2011, prin intrarea în vigoare a Legii nr. 287/2009 privind Codul civil, a fost adoptat un mecanism similar celui prevăzut în Legea nr. 31/1990, aplicabil însă oricărui tip de persoană juridică. Cu toate acestea, deși excepția de la art. 2371 din Legea societăților este o instituție împrumutată din alte sisteme de drept și care însumează peste 10 ani de vechime în legislația noastră, în practică au fost formulate foarte puține cereri de chemare în judecată în care să se analizeze o astfel de problemă juridică, fără să aducem în discuție și numărul de cereri admise de către instanțele de judecată.

În cadrul prezentei lucrări urmează să analizăm și care ar putea fi cauzele pentru care creditorii sunt sceptici în a formula o astfel de acțiune, dar și soluțiile pe care legiuitorul ar trebui să le adopte, pentru a conferi potențial de aplicabilitate practică a unei noțiuni atât de benefice dreptului societar.

Nicolae ROȘCA

Universitatea de Stat din Moldova

Instituția falimentului la 100 de ani de la Marea Unire

PANEL 26

Cristina ZAMȘA

Universitatea din București

Considerații despre evoluția noțiunii de obligație contractuală

Actualul Cod civil, spre deosebire de vechiul Cod civil, ne oferă o definiție a noțiunii de obligație în art.1164: „Obligația este o legătură de drept în virtutea căreia debitorul este ținut să procure o prestație creditorului, iar acesta are dreptul să obțină prestația datorată.” Prezentarea legală a noțiunii de obligație lato sensu este fidelă definiției romane a acestei noțiuni, astfel cum a fost regăsită în Instituțele lui Iustinian: “obligatio est iuris vinculum, quo necessitate adstringimur alicuius solvendae rei secundum nostrae civitatis iura „ În doctrina elaborată încă sub imperiul vechiului Cod civil s-au semnalat ample dezbateri în legătură cu întinderea sau înțelesul noțiunii de obligație civilă în general și cel al obligației contractuale în special, prin raportare la noțiunea „înrudită” de îndatorire (civilă). Pe un plan general, prezentul studiu își propune să evidențieze brevitatis causam elementele esențiale ale raportului juridic obligațional, astfel cum se desprind din definiția legală cuprinsă în art.1164 C.civ. Consecința acestui demers constă în surprinderea sensul tehnic, specific noțiunii de obligație; odată stabilit sensul propriu al obligației civile, relația dintre această noțiune și cea de îndatorire ar trebui să ne apară în mod facil..Este noul Cod civil consecvent propriei definiții legale a obligației civile lato sensu în reglementarea anumitor materii speciale, cum ar fi: încheierea contractului (prilej cu care este reglementată obligația de bună-credință, art.1183), stingerea obligației (prin imposibilitatea fortuită de executare, ocazie cu care este menționată obligația –sau îndatorirea?-debitorului de a notifica evenimentul fortuit) ș.a.m.d.? Intervenția atât legislativă cât și jurisprudențială în stabilirea –în sensul de extindere- a conținutului contractual ne conduce spre observarea unui nou sens al noțiunii de obligație contractuală?

Răzvan DINCĂ

Universitatea din București

Istoria creșterii și descreșterii obligației de a da

Sub imperiul Codului Civil Alexandru Ioan I, existența obligației de a da a fost contestată în ciuda textelor legale care o consacrau. Menținerea consacrării sale exprese în Codul Civil din 2011 exclude disputele privind existența acestei obligații. Nu sunt însă în aceiași măsură eliminate și îndoielile privind definirea sa , sfera de aplicare și regimul său juridic. Interpretarea sistematică a textelor Codului permite o tranșare funcțională a acestor îndoieli ce fac din obligația de a da cheia de boltă a mecanismului efectului translativ al contractelor.

Radu GEAMĂNU

Universitatea Lucian Blaga din Sibiu

Excepția de arbitraj

Excepțiile de necompetență generală sancționează lipsa totală de jurisdicție a instanțelor judecătorești în anumite domenii. Una din situațiile în care instanțele nu sunt competente să soluționeze litigiul este cea în care părțile au înțeles să stabilească printr-o clauză compromisorie înscrisă într-un contract, sau printr-o convenție separată denumită compromis, competența de judecată în favoarea unor tribunale arbitrale.

Noul cod de procedură civilă vine cu reglementări suplimentare față de vechea procedură atât în ceea ce privește arbitrajul intern, cât și arbitrajul internațional. Pentru prima dată este legiferată excepția de arbitraj în cadrul arbitrajului internațional, precum și o serie de alte instituții nereglementate în codul anterior.

Cu toate acestea, noul cod menține sub aceeași formă, câteva texte care au născut polemici în doctrină și practică, fără a le consacra o soluție legislativă. Mai jos vom evidenția aceste instituții.

Manole Ciprian POPA

Universitatea din București

Privire de ansamblu asupra evoluției reglementării grupurilor de societăți în ultimul secol

Grupurile de societăți s-au dovedit a fi cea mai complexă și provocatoare structură societară a ultimului secol. În lucrarea de față ne-am propus să prezentăm evoluția reglementării grupurilor de societăți având în vedere trei mari repere care, deși sunt diferite, se află într-o strânsă legătură, respectiv: perioada de timp (istorică) relevantă, interesul din partea legiuitorului și concepția de reglementare a legiuitorului. Așa cum vom vedea, fiecare dintre perioadele istorice evocate și-a pus amprenta atât asupra interesului din partea legiuitorului, cât și asupra concepției de reglementare a grupurilor de societăți.

SECȚIUNEA 4
Drept Penal
Sala de Consiliu

22 noiembrie 2018

PANEL 4

Valerian CIOCLEI

Universitatea din București

Evoluția binomului „moral – penal”. Câteva exemple

Intervenția își propune să surprindă evoluția relației între morală și dreptul penal în legislația penală română, în epoca modernă. Evaluarea morală a unor comportamente a influențat întotdeauna procesul incriminare - dezincriminare. Prin urmare, orice „reconsiderare” a unor comportamente din punct de vedere moral, poate antrena o „reconsiderare” a aceluiași comportamente la nivel penal. Această ipoteză este verificată prin câteva exemple concrete: eutanasia, adulterul, prostituția, relațiile între persoane de același sex.

Mădălina DĂNIȘOR

Universitatea din Craiova

Evoluția politicii penale în România ultimului secol

Această lucrare își propune să analizeze care au fost principalele direcții de evoluție a politicii penale în România ultimului secol, prin raportare la perioada ce a succedat codificării penale și la modernizarea dreptului penal român, preconizată de unificarea codificării ca urmare a Marii Uniri. Aflată sub influența marilor curente de gândire în materie penală din Europa Occidentală, politica penală românească a preluat multe dintre soluțiile propuse de codurile penale occidentale, dar într-o manieră proprie, ce a fost determinată atât de specificul regimurilor politice sub care au fost adoptate codurile penale, dar mai ales de tensiunea constantă dintre autoritate și libertate.

Mihai DUNEA

Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași

Unele transformări evolutive și provocări contemporane în dreptul penal autohton - radiografie la Centenarul Marii Uniri

Articolul își propune să surprindă, în contextul celebrării Centenarului Marii Uniri, unele transformări înregistrate în dreptul penal autohton, în evoluția sa de la nivelul Codului penal din 1864 (în vigoare în anul 1918), până la momentul prezent (Codul penal din 2009), trecând prin fazele reprezentate de Codul penal Carol al II-lea (1936) și de Codul penal din 1968. Sunt vizate, în special, decantările evolutive în materia cauzelor cu efecte extinctive asupra instituțiilor fundamentale de drept penal (cauzele de excludere a infracțiunii, cele de înlăturare a răspunderii penale, respectiv cele de înlăturare a executării sancțiunilor penale).

Pe fundalul astfel reliefat, se dorește fixarea locului și rolului actual pe care îl ocupă / ar trebui să îl ocupe, în cadrul acestor instituții, cauzele de impunitate / nepedepsire, instituții al căror proces evolutiv nu pare a se fi încheiat încă pe deplin (abordarea urmând a se face de pe pozițiile unei duble analize, de natură penală substanțială, precum și sub aspect procesual-penal).

Tot din perspectiva actualității, se urmărește și (re)evidențierea situației unor norme penale speciale cu natură juridică incertă, a căror prezență în legislația penală actuală tinde a marca un (discutabil) stadiu de regres față de reglementarea anterioară. Sub acest din urmă aspect, expunerea se va orienta inclusiv către teoria conținutului juridic al infracțiunii, respectiv către problema modului în care legiuitorul își poate exprima, la nivelul normelor penale speciale, înclinațiile de factură atenuantă sau agravantă, prin raportare la anumite dispoziții de incriminare.

Florin STRETEANU

Universitatea Babeș-Bolyai Cluj-Napoca

Câteva probleme privind aplicarea dispozițiilor art. 129 din Codul penal

Deși prin instituirea dispozițiilor art. 129 C.pen. s-a dorit înlăturarea incertitudinilor existente sub imperiul Codului penal anterior cu privire la mecanismul de contopire între pedepse și măsuri educative, nu puține sunt problemele apărute în legătură cu aplicarea acestor prevederi. Cu titlul exemplificativ amintim: consecințele stabilirii unei singure măsuri educative pentru pluralitatea de infracțiuni; posibilitatea dispunerii amânării aplicării sau a suspendării executării pedepsei în ipoteza pedepsei obținute potrivit art. 129 alin.2 lit.a) C.pen.; implicațiile deciziei CCR privind textul art. 129 alin.2 lit.b) C.pen.; situația măsurilor educative deja executate dispuse pentru fapte concurente.

PANEL 8**Laura STĂNILĂ**

Universitatea de Vest, Timișoara

50 de umbre ale dreptului penal

Asocierea dintre Dreptul penal și blockbuster-ul american "Fifty Shades of Grey" ("Cincizeci de umbre ale lui Grey") poate părea bizară și de-a dreptul deplasată, însă simbolistica titlului este cea care a constituit punctul de plecare al acestui studiu. Dreptul penal a evoluat de la un simplu instrument represiv la o unealtă extrem de eficientă a controlului social, în condițiile societății de risc crescut. Dincolo de scopul declarat al prevenirii și sancționării faptelor de criminalitate, dreptul penal poate reprezenta în unele situații un mijloc disuasiv, ce permite o manipulare eficientă a conduitelor individuale, mergând până la o îngrădire disimulată a drepturilor și libertăților fundamentale ale cetățenilor.

Supra-criminalizarea, evaluarea interesată a importanței unor valori sociale care ar necesita protecție penală, necesitatea reglementării penale a unor relații sociale nou-apărute ca urmare a dezvoltării științelor biomedicale, a inteligenței artificiale sau a altor sectoare ale vieții sociale, riscul de încălcare de către legiuitor, prin regulile instituite, a zonei vieții private raportat la beneficiul asigurării securității generale, efectele fenomenului aculturației juridice, jurisprudenzializarea dreptului penal sau anticiparea configurației dreptului penal al viitorului - iată doar câteva dintre "umbrele" sau fațetele ascunse ale dreptului penal contemporan ce merită aduse în discuție cu ocazia Centenarului.

Propunem așadar, prin acest studiu, o radiografie generală a dreptului penal contemporan, prin prisma provocărilor la care această ramură de drept trebuie să răspundă în mod eficient și prompt, invitând la reflecție.

Claudia GHICA-LEMARCHAND

Université Paris-Est

Influența definiției europene a materiei penale asupra dreptului național

Istoria universală identifică dreptul penal ca fiind materia care utilizează pedeapsa, sancțiunea adoptată de societate ca prima victimă a infracțiunii, opunându-se materiei civile care repară prejudiciul suferit de victima individuală. Prerogativă primordială a statului, dreptul penal este, prin esență, național. Irupția dreptului european, Convenția europeană a drepturilor omului ca și dreptul Uniunii Europene, a modificat conceptele clasice ale dreptului penal. Propunând o definiție autonomă a materiei penale, cele două Curți europene modifică perimetrul dreptului penal și al prerogativelor naționale.

Materia represivă este mai largă decât materia penală stricto sensu, determinată de dreptul național. Criteriile reținute de Curtea Europeană a Drepturilor Omului, urmată de Curtea de Justiție a Uniunii Europene, țin cont de definițiile naționale, dar permit o recalcificare a materiei în funcție de natura infracțiunii sau a sancțiunii. Devenită materie represivă, disciplina este supusă regulilor specifice dreptului penal de forma și de fond.

În primul timp, procedura a fost profund modificată de definiția autonomă a materiei penale. Articolul 6 CEDO a găsit un nou teren de aplicare a sancțiunilor disciplinare sau administrative. Procesul echitabil a infuzat numeroase materii și a remodelat funcționarea autorităților administrative independente, din punct de vedere al organizării recursurilor sau a aplicării drepturilor apărării. În al doilea timp, dreptul penal de fond a fost afectat de această tendință. Principiile generale pot avea o interpretare diferită în funcție de materia cărora sunt aplicate și dreptul penal e supus unor reguli specifice care nu pot governa alte subiecte, cum sunt regulile de aplicare a legii penale în timp. În aceeași logică, principiul «ne bis in idem» a avut o rezonanță particulară foarte importantă. Nu numai acest principiu are o dublă dimensiune, procedurală și substanțială, dar în plus a avut o interpretare fluctuantă din partea curților europene, și a unor jurisdicții naționale, mai ales în Franța. Subiect particular, în care se confruntă de câțiva ani jurisdicțiile europene sau supreme,

poziționat la răscrucea dreptului penal clasic și a disciplinelor tehnice de drept financiar și fiscal, principiul «ne bis in idem» ritmează evoluțiile legislative și jurisprudențiale în Statele europene.

Definiția autonomă a materiei penale a inspirat și instanțele juridice naționale și le-a permis să degajeze noi concepte supuse principiilor generale și depărtându-se de definițiile reținute de lege. Nou teren de confruntare, autoritatea judiciară cucerește noi spații de controlat înscriindu-le în materia penală definită în funcție de criteriile proprii adoptate. De la o analiză de opoziție între definiția internă și definiția europeană, materia penală devine un subiect de confruntare între judecător și legiuitor. Dimensiunea europeană permite autorității judiciare să controleze conceptul și garanțiile de aplicare și să impună legislatorului această analiză. Departe de o viziune depășită și paseistă a Europei, materia penală afirmă voința europeană de a se înscrie în viitor și a determina regulile juridice aplicabile în spațiul european. Într-o altă dimensiune, materia penală se încorporează în reflecțiile tradiționale asupra echilibrului puterilor, dar și a evoluției contemporane dinamice a libertăților fundamentale.

Stela BOTNARU

Universitatea de Stat din Moldova

Evoluția pedepsei penale în dreptul românesc în cei 100 de ani de la Marea Unire

După Marea Unire din 1918, în domeniul dreptului penal funcționa o pluralitate de coduri: în Transnistria- Codul penal ungar; în Bucovina- Codul penal austriac; în Basarabia- Codul penal rus; în Valahia- Codul penal din 1864. În 1919, asupra Basarabiei a fost extins Codul penal din Vechiul Regat, care a fost în vigoare până în 1937, atunci când a intrat în vigoare un nou Cod penal. La stabilirea pedepsei Codul respectiv pornea de la gradul de prejudiciabilitate a infracțiunii, de la personalitatea infractorului. Minorilor responsabili (14-18 ani) li se aplicau măsuri de siguranță. Codul penal de la 1936 se baza pe concepția umanistă de aplicare a pedepsei.

PANEL 12

Cristina ROTARU-RADU

Universitatea din București

Unificarea legislației penale după Marea Unire din 1918

Unirea din 1918 a fost un proces istoric, în care, într-o perioadă relativ scurtă de timp provincii locuite de români s-au unit cu Vechiul Regat: Basarabia, după trei luni de independență față de Rusia, care era sfâșiată de conflictele determinate de Revoluția din februarie și cea din octombrie, își proclamă unirea cu Regatul României la 27 martie 1918, declarația fiind făcută în Sfatul Țării; la 28 noiembrie Congresul General al Bucovinei emite o rezoluție de unire cu Regatul României; la 1 decembrie 1918 Adunarea Națională a porului român din Transilvania, Banat și Țara Ungurească proclamă unirea cu România (practic Transilvania, Banatul, Crișana, Maramureș se uneau cu Regatul României).

Deși în urma declarațiilor de unire am putea spune că la 1 Decembrie s-a încheiat procesul de realizare a României Mari, în fapt, unele teritorii au fost preluate mai târziu de către statul român. În Banat, administrația s-a instalat la un an de la Unire și, deși la Adunarea de la Alba Iulia se hotărâse unirea cu Banatul în cadrul granițelor naturale ale acestuia (de la Mureș până la Dunăre și Tisa), parte din acest teritoriu, aproximativ 1/3, a revenit ulterior Regatului sârbilor, croaților și slovenilor. În realitate granițele definitive ale României Mari au fost stabilite abia în 1920.

Dacă procesul de unificare politică și administrativă a durat mai bine de doi ani, procesul de unificare a legislației în noul stat creat a durat mai bine de 20 de ani.

La momentul realizării Unirii în materie penală, în Vechiul Regat erau în vigoare Codul penal și cel de procedură penală din 1864, puse în aplicare în 1865; în Transilvania erau în vigoare Codul de procedură penală din 4 oct 1896, intrat în vigoare la 1 ianuarie 1900 cu modificări ulterioare și Codul Penal din 1878, pus în aplicare la 1 septembrie 1880, modificat ulterior prin reforma novelară; în Basarabia era în vigoare Codul de procedură penală rus din 20 noiembrie 1864, intrat în vigoare la în 1869 și Codul penal din 1903, în Bucovina se aplica în materie procesual penală Codul austriac din 30 iunie 1873, intrat în vigoare la 1 ianuarie 1874, iar ca drept substanțial Codul penal din 1852.

Prima mare problemă cu care s-au confruntat cei îndrăgiiți cu administrarea justiției imediat după Unire a fost aceea de a decide dacă pe teritoriul noului stat ar fi trebuit să se aplice unitar legislația din Vechiul Regat sau dacă trebuiau aplicate în continuare în provinciile alipite normele existente pe teritoriile acestora. Pentru respectarea previzibilității legii penale s-a optat pentru cea de a doua soluție.

A doua mare problemă a fost realizarea unor Coduri unitare, pe întreg teritoriul României mari, întrucât Codurile de la 1864 care, pe lângă faptul că fuseseră redactate în grabă și aveau tot felul de necorelări, erau și depășite, nefiind în acord cu progresul tehnicii, al

științei și cu evoluția înregistrată în cele două ramuri de drept – Penal și Procesual penal.

Pentru unificarea practicii judiciare în perioada de la unire până la adoptarea celor două coduri un rol esențial l-a jucat Curtea de Casație și Justiție.

Unitatea de jurisprudență și interpretare a legilor se realiza prin intermediul recursului ordinar sau extraordinar. De asemenea, Curtea de Casație soluționa excepțiile de neconstituționalitate.

Toate aceste măsuri legislative, dublate de aducerea în cadrul colectivului Curții de casație a unor specialiști în dreptul provinciilor alipite, care asigurau o corectă aplicare a legii a făcut posibilă soluționarea cauzelor chiar în situația în care timp de 20 de ani au coexistat patru sisteme de drept pe teritoriul României.

Mariana GRAMA

Universitatea de Stat din Moldova

Participația penală: evoluție istorică

Evoluția istorică a participației penale a fost marcată de evoluția statului nostru care, implicit, a influențat și modificarea actelor normative penale.

Dacă participația penală era cunoscută, sub diverse forme, din cele mai vechi timpuri, atunci codificarea instituției participației penale s-a întreprins prin normele Codului penal din 1864 și a rămas în vigoare până în 1937. După 1940 au intervenit schimbări esențiale în practica aplicării normelor privitoare la participație.

Un progres în reglementarea participației s-a realizat odată cu adoptarea Codului penal din 1961, în vigoare până în 2002. Codul penal din 2002 a punctat mai multe aspecte caracteristice participației penale, ce nu au fost prevăzute anterior: definiția, categoriile de participanți la infracțiune, formele participației, unele particularități ale răspunderii penale a participanților la infracțiune.

Lavinia LEFTERACHE

Universitatea din București

Evoluția răspunderii penale a minorilor și a regimului sancționator la 100 de ani de la Marea Unire

Legea este principalul mijloc de schimbare în societatea modernă, iar evoluția și coerența dreptului reprezintă un proces continuu, în care fiecare etapă generează consecințe asupra modului în care societatea își alege în mod progresiv sistemul de valori. Pentru a fi integrată în societate și nu doar tolerată, legea trebuie să corespundă unei necesități generale de progres, să fie cunoscută și înțeleasă. Sistemul sancționator în materia minorilor reprezintă premisa conștientizării așteptărilor pe care le avem față de stat și a modului în care societatea trebuie să fie sprijinită de fiecare dintre membrii săi. Istoricul reglementării sistemului sancționator în materia minorilor reflectă însăși evoluția societății de la malitia supplet aetatem la justiția restaurativă, astfel încât justiția penală în cazul minorilor este parte a unui sistem destinat să susțină în mod egal statul și drepturile cetățenilor.

23 noiembrie 2018

PANEL 17

Elisabeta BOȚIAN

Universitatea Lucian Blaga din Sibiu

Mobilul, cauză justificativă specială

Spre deosebire de legislația penală anterioară, legislația penală în vigoare acordă proceselor psihice afective specifice mobilului, o atenție sporită, reglementând situații în care faptele săvârșite cu un anumit motiv sau mobil, descris în text, nu constituie infracțiuni.

În viziunea legiuitorului contemporan, ori de câte ori făptuitorul acționează cu un anumit mobil, compus din procese psihice de o factură pozitivă, superioară, fapta nu are caracter ilicit și prin urmare nu poate fi considerată antijuridică, întrucât nu contravine ordinii juridice în ansamblu.

Astfel de procese psihice au semnificația unor cauze justificative speciale, iar faptele comise în atare condiții devin fapte permise și nu sunt susceptibile de răspundere penală. Regăsim asemenea cauze justificative speciale atât în Codul penal, la art. 201 (întreruperea cursului sarcinii), art. 202 (vătămarea fătului), art. 226 (violarea vieții private), cât și în legi speciale nepenale (O.U.G. nr. 31/2002 și Legea nr. 157/2018).

Andrei ZARAFIU

Universitatea din București

Despre actualul model român de proces penal. Anacronisme și alte nepotriviri

Chiar dacă, la nivel teoretic, este acceptată ideea existenței a trei modele sau sisteme procesuale penale, experiența istorică a cunoscut doar sisteme mixte. În dinamica dezvoltării statale, politica penală a așezat în mod alternativ elementele compozite ale sistemelor mixte sub influența unuia din cele două tipuri clasice de proces penal, aflate unori pe poziții inconciliabile. La 4 ani de la intrarea în vigoare a Noului Cod de procedură penală, o geneză neasumată, o evoluție contestată și o tendință de ajustare pe cale jurisprudencială au întârziat cristalizarea noului model sau tip de proces penal român. Prezentul studiu tinde la identificarea câtorva dintre cele mai reprezentative exemple în care se materializează conflictul dintre exigențele de tip inchiizitorial (continental) și cele de tip adversarial atunci când ambele trebuie satisfăcute în aceeași formă procedurală.

Flaviu CIOPEC

Universitatea de Vest, Timișoara

Codul de procedură penală, complement

Prezentul studiu se dorește o contribuție introductivă la configurarea conceptului de standard probatoriu în procedurile penale din România. Alături de reguli și principii, în legislația procesual-penală, și-au făcut apariția și standardele, la început timid, pentru ca astăzi aproape toate deciziile importante din procesul penal să fie asociate cu acestea. Concept vag, geometrie variabilă, rațiune ambivalentă sunt doar câteva dintre caracteristicile acestor noi instrumente procesuale. Am apreciat că standardele reprezintă un veritabil complement al procedurii penale, în sensul său original: ceea ce se adaugă la ceva spre a-l întregi.

PANEL 21

Anastasiu CRIȘU

Universitatea din București

Câteva considerații cu privire la separația funcțiilor judiciare și sistematizarea procesului penal român actual

Prelegerea are ca temă studiul tipului de proces penal specific sistemului judiciar român în evoluția sa istorică, cuprinzând totodată referirile necesare la organizarea sistemului judiciar român, a funcțiilor judiciare cât și funcțiilor procesuale, ca elemente care determină rolul și poziția procesuală a participanților în procesul penal.

Toate aceste abordări se fac în contextul mai larg al sistemului de principii fundamentale ale procesului penal, care cuprinde regulile cele mai generale în baza cărora sunt reglementate structura și desfășurarea procesului penal. Sunt precizate în evoluția lor, încă de la apariția primelor forme de proces, atribuțiile celor care aveau rolul de acuzator, pentru ca începând cu codurile penale din anul 1864, să fie instituite în sistemul nostru penal, elementele procesului mixt, fundamentat pe principiul aflării adevărului, cu obligarea organelor judiciare de a efectua o anchetă preliminară trimiterii în judecată, și o procedură contradictorie în fața judecătorului.

Codurile de procedură penală din 1936 și 1968 au aceeași structură, distingându-se o primă fază, a cercetărilor și instrucției preparatorii, devenită ulterior urmărirea penală, după care urmează judecata, structurată în judecata în primă instanță și căile de atac, urmate de punerea în executare a hotărârilor judecătorești.

Actualul cod de procedură penală nu semnifică o schimbare majoră față de codurile anterioare, urmând, cu unele modificări, aceeași structură și aceeași desfășurare a procesului penal.

Se disting totuși schimbări determinate mai ales de influența reglementărilor europene ca urmarea integrării noastre în cadrul instituțiilor europene, în primul rând de recunoașterea garanțiilor procesului echitabil stabilite prin prevederile Convenției Europene a Drepturilor Omului.

Acest fapt a marcat în mod deosebit și reglementarea principiilor fundamentale a procesului penal, în cuprinsul cărora au fost incluse unele noi, cum sunt caracterul echitabil, termenul rezonabil dar și separația funcțiilor judiciare.

În desfășurarea procesului penal se observă în primul rând introducerea camerei preliminare, instituție procesuală penală în care sunt verificate activitățile desfășurate în cursul urmăririi penale, pentru a se decide în final cu privire la legalitatea trimerii în judecată.

În cadrul prelegerii se fac aprecieri cu privire la separația funcțiilor judiciare, și anume dacă reglementarea actuală, care impune exercițiul mai multor funcții judiciare, asigură o imparțialitate suficientă și necesară judecătorului pentru luarea unei decizii corecte. Totodată, este necesar a se cunoaște în ce măsură structura (sistematizarea) procesului penal actual, care se află în corelare cu separația funcțiilor judiciare, asigurată imparțialitatea judecătorului.

Opiniile exprimate privesc în mare parte efectele acestor corelări, dacă acestea produc efectele dorite de legiuitor.

Daniel NIȚU

Universitatea Babeș-Bolyai Cluj-Napoca

Aspecte controversate privind prescripția în dreptul penal

Modificările legislative repetate și intrarea în vigoare a noii legislații penale la 1 februarie 2014 au condus la o abordare diferită și fragmentată a practicii judiciare în cauze tot mai complexe în care a fost invocată incidența prescripției. Intervențiile repetate ale Curții Constituționale în domeniu au ajutat parțial la clarificarea unor aspecte, creând însă alte dificultăți în jurisprudență. În acest context, analiza punctuală a instituției credem că se justifică de la sine, în încercarea de a stabili unele elemente de reper pentru consolidarea practicii judiciare.

Viorel PAȘCA

Universitatea de Vest, Timișoara

Ministerul Public și independența procurorilor

Modificările legislative repetate și intrarea în vigoare a noii legislații penale la 1 februarie 2014 au condus la o abordare diferită și fragmentată a practicii judiciare în cauze tot mai complexe în care a fost invocată incidența prescripției. Intervențiile repetate ale Curții Constituționale în domeniu au ajutat parțial la clarificarea unor aspecte, creând însă alte dificultăți în jurisprudență. În acest context, analiza punctuală a instituției credem că se justifică de la sine, în încercarea de a stabili unele elemente de reper pentru consolidarea practicii judiciare.

PANEL 25

Maria Ioana MĂRCULESCU MICHINICI

Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași

Un veac de... minoritate. Unele considerații privind tratamentul penal aplicabil infractorilor minori

Articolul își propune să surprindă, în contextul celebrării Centenarului Marii Uniri, preocuparea constantă a legiuitorului român privind răspunderea penală a infractorilor minori, astfel cum a fost aceasta reglementată în succesiunea actelor normative reprezentate, cu precădere, de codificările penale din 1864, 1936, 1968 și 2009. Sunt avute în vedere considerații substanțiale, corespunzătoare dreptului penal material, fără a se neglija nici perspectiva corelării acestora cu alte reglementări juridice. Expunerea vizează, deopotrivă, aspecte de factură teoretică, precum și reflectarea acestora în practica aplicării dreptului penal.

Sergiu BOGDAN

Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj Napoca

Mărturia mincinoasă actualitatea unui text de incriminare istoric

Ruxandra RĂDUCANU

Universitatea din Craiova

Probleme noi și vechi în privința delimitării infracțiunii de tănuire de alte infracțiuni

Incrimnarea distinctă a infracțiunii de tănuire este un semn al legislației penale moderne. Modalitățile diferite de ascundere a produsului infracțiunii ce reprezintă marca tănuirii au determinat incriminarea unor variante speciale ale acesteia. Una dintre ele se regăsește în materia contrabandei prevăzută ca variantă asimilată a acesteia în art. 270 alin. 3. Practica judiciară a semnalat dificultatea delimitării acesteia de infracțiunea reglementată în art. 2961 lit. I din Codul fiscal. În același timp, art. 29 lit. c din Legea nr. 656/2002 reglementează într-o modalitate a infracțiunii de spălare a banilor variante ale elementului material care se suprapun peste reglementarea infracțiunii de tănuire. Această analiză își propune să evidențieze elementele de diferențiere între aceste norme penale în scopul aplicării corecte a fiecăreia.

